

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 81

25 жовтня 2012 р.

РЕЗОНАНС

**Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу "Україна: події, факти, коментарі"**

№ 81 2012

Для керівників та їхніх референтів

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія:

В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту)
Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz@pochta.ru
www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Потіха А.

Главные экономические аспекты визита украинской делегации в США в оценках прессы.	4
--	----------

Тарасенко Н.

Старт земельного ринку в Україні – відкладається?.....	13
--	-----------

Законодавча влада	29
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	35
------------------------------	-----------

Політика	44
-----------------------	-----------

Економіка	54
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	57
--	-----------

У ЦЕНТРИ УВАГИ

28 жовтня – вибори до Верховної Ради України

Вибори до Верховної Ради України, згідно з чинним законодавством, відбудуться 28 жовтня 2012 р. на основі Закону України «Про вибори народних депутатів України» від 17 листопада 2011 р.

Цим законом встановлено п'ятивідсотковий прохідний бар'єр і змішану систему: 225 депутатів мають бути обрані в загальнодержавному багатомандатному окрузі за виборчими списками від політичних партій, а інші 225 – за мажоритарною системою в одномандатних округах. Участь у виборах будуть брати тільки політичні партії; участь блоків, які складаються з партій, не передбачено. Офіційна виборча кампанія розпочалася 30 липня 2012 р.

У нинішніх парламентських виборах візьме участь 87 партій, 5209 кандидатів і понад 130 тис. спостерігачів від різних партій та організацій.

Партії висунули 2643 кандидата за партійними списками, реєстрацію 89 з яких Центрвиборчком скасував. Таким чином, тільки за партійними списками у балотуванні в Раду беруть участь 2554 кандидатів. При цьому понад 200 кандидатів у списках зареєстрували Українська партія «Зелена планета» (225), Партія регіонів (222), ВО «Свобода» (218), Компартія (214), об'єднана опозиція «Батьківщина» (209) і УДАР (209).

Для участі у виборах за мажоритарними округами ЦВК зареєструвала 3130 кандидатів. Однак візьмуть участь у балотуванні по мажоритарці 2655 кандидатів, оскільки реєстрацію 475 кандидатів було скасовано.

1502 кандидатів по мажоритарці висунули партії. З них 220 – Компартія, 204 – ПР, 183 – УДАР, 152 – «Батьківщина», 105 – партія «Україна – Вперед!». Решта партій висунули менше 60 кандидатів, а деякі – жодного. Решта 1153 кандидатів – самовисуванці.

Виборча кампанія цього року може стати найдорожчою в історії України. Станом на початок жовтня, за даними медіаагенств,

політики вклали в рекламу близько 500 млн грн і до самих виборів ця цифра може подвоїтися.

За даними ЦВК, на проведення парламентських виборів з держбюджету було виділено 1 млрд 212 млн 400 тис. грн.

Станом на 22 жовтня ЦВК зареєструвала 3132 офіційних спостерігачів від іноземних держав і міжнародних організацій, 8844 офіційних спостерігачів від 68 громадських організацій. При цьому ЦВК зареєструвала понад 53 тис. офіційних спостерігачів від кандидатів та понад 72 тис. офіційних спостерігачів від партій.

На виборах поки акредитувалися 694 працівники від 133 засобів масової інформації.

На парламентських виборах буде 33 769 виборчих дільниць. З них 1465 – спеціальні, 116 – закордонні. Решта – звичайні (*Офіційний сайт Центральної виборчої комісії (<http://www.cvk.gov.ua>). – 2012. – 24.10; Сводка независимых новостей (<http://svodka.net>). – 2012. – 23.10*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

А. Потіха, наук. співроб.

О.О. «Батьківщина» напередодні парламентських виборів

З наближенням виборів стає все більш зрозуміло, що їх може виграти Партія регіонів. Як відзначають експерти, швидше за все, Партія регіонів та її компаньйони збережуть контроль над парламентом. Так само очевидно, що навряд чи вибори спричинять масові протести, тим більше революцію.

Натомість останнім часом виникла інша інтрига – всередині опозиційних сил. Оприлюднені минулого тижня соціологічні заміри засвідчили, що практично зрівнялися рейтинги «Батьківщини» А. Яценюка та УДАРу В. Кличка. Причому частина соціологів на друге місце ставить «Батьківщину», інша частина – УДАР.

Водночас, науковий керівник фонду «Демократичні ініціативи» І. Бекешкіна пояснила, що друга позиція партії УДАР ще не означає, що вона перегнала Об'єднану опозицію. «Статистична похибка опитування – 2,2 %. Тому не можна говорити про те, що УДАР обігнав «Батьківщину», оскільки у них різниця лише 1,5 %. Хоча, звісно, через те, що рейтинг партії Кличка піднявся, рейтинг «Батьківщини» опустився. Тому що Кличко зараз в основному відбирає відсотки від «Батьківщини». Правда не лише від опозиції, адже він пішов і на схід», – наголосила вона.

І. Бекешкіна переконана, що таке зростання рейтингу партії УДАР пов'язане з тим, що в Об'єднаній опозиції зараз немає лідера. «Мотивація у виборців «Батьківщини» була лідерською. Зараз лідерів там немає. Тому вони переключилися на іншого лідера – Кличка», – пояснила вона.

Соціологи також зазначають, що суттєво зросла кількість тих, хто не визначився зі своїм вибором. І. Бекешкіна пояснила це тим, що виборці розгубилися, коли побачили повний перелік партій, які братимуть участь у виборах. «В опитуванні виборці вперше побачили цей величезний список. До того вони бачили під час опитувань списки, де було не більше 10 партій», – наголосила експерт.

Водночас політолог В. Фесенко вважає, що ті результати, які оприлюднюють соціологи, ще не свідчать про беззаперечну перемогу Партії регіонів, адже три опозиційні сили, з урахуванням «Свободи», в якій все ще існує шанс подолати 5 % бар'єр, разом набирають близько половини голосів всіх виборців. Спільні результати опозиції показують, що половина виборців готові голосувати за опозиційні сили. «Інший момент – як реагувати Об'єднаній опозиції на нинішню інформацію. Якщо починати війну з тим же УДАРОм, то, думаю, що це фактично може зруйнувати ці партнерські стосунки, які зараз хоч і важко, та складаються», – зазначив експерт.

При цьому В. Фесенко вважає, що результати виборів можуть суттєво відрізнятись від нинішніх рейтингів, у кожній партії ще є можливість покращити свої позиції. «Свого часу Тимошенко за рахунок активної роботи додавала своїй партії

декілька відсотків саме на фініші. Зараз зарано сказати, яким буде остаточний результат. Фактично кожен четвертий виборець ще не визначився. Це дуже багато», – переконаний експерт.

Крім того, за його словами, значна частина виборців взагалі закривається і не відповідає на запитання. Отже, їх вибір може стати несподіванкою. Зараз потенціал зростання рейтингу у партії УДАР достатньо великий. Та й опозиція може додати. Є ресурс збільшення рейтингу і у ПР, і у КПУ. Та найбільші зсуви будуть саме в опозиційному таборі: є три опозиційні сили, і симпатії коливаються між ними.

За інформацією ЗМІ, лідери ВО «Батьківщина» і партії УДАР до останнього часу намагались знайти шляхи порозуміння і об'єднати зусилля заради перемоги. Зокрема, керівництво партії УДАР і лідери Об'єднаної опозиції домовилися про підтримку єдиних кандидатів у мажоритарних округах. Нагадаємо, що партія УДАР і Об'єднана опозиція «Батьківщина» ще в січні почали переговори про спільне висування кандидатів у мажоритарних округах.

Щоправда експерти констатують, що повного узгодження не відбулось. На їхню думку, очевидно, що саме по мажоритарці опозиція може програти вибори. Але у неї був шанс за рахунок взаємних домовленостей залишити конкурентноздатних кандидатів по мажоритарних округах і збільшити таким чином своє представництво. «Зараз ситуація виглядає таким чином, що є дві потужні опозиційні сили – Об'єднана опозиція і УДАР. Вони, мені здається, десь приблизно однакові. І це треба приймати як даність. Головне, щоби не починали інформаційну політичну боротьбу, а такі спокуси певно є у деяких представників Об'єднаної опозиції. Це може зруйнувати нинішні партнерські стосунки, принаймні, домовленості по таким стосункам», – зазначив В. Фесенко. На його думку, якщо особисті політичні амбіції переможуть – виграє влада, що дасть їй шанс в перспективі навіть претендувати на конституційну більшість.

Деякі експерти вважають, що, виборовши гідний результат по мажоритарці, опозиція змогла б навіть мати більшість в парламенті. Проте такий розвиток подій мало ймовірний, тому вони радять опозиції зосередитись на результаті мінімум – забез-

печенні собі в парламенті блокуючого пакету депутатських голосів, при чому, з урахуванням можливих «тушок», більше 150 мандатів. Також опозиції варто домовлятися з деякими кандидатами самовисуванцями, щоб вони могли підтримати опозицію хоча б ситуативно, по окремих питаннях.

Першими крок щодо реалізації планів стосовно узгодження кандидатів-мажоритарників зробили в УДАРі. Як інформують ЗМІ, партія УДАР заявила про зняття 26 кандидатів у мажоритарних округах на користь Об'єднаної опозиції і ще 6 – на користь самовисуванців. Таке рішення прийнято «заради перемоги, формування демократичної більшості у парламенті нового скликання та відсторонення від влади Партії регіонів». «Ми розраховуємо на те, що ВО «Батьківщина», виходячи з тих самих міркувань, відкличе своїх кандидатів з 22 округів», – йдеться в заяві.

У партії зазначають, що єдиним критерієм вибору кандидатів є забезпечення результату – недопущення перемоги Партії регіонів – а не особисті амбіції політиків чи політичних сил. «Шестеро кандидатів від УДАРу знімаються на підтримку опозиційно налаштованих самовисуванців. Ми розраховуємо, що цих самовисуванців ми підтримаємо спільно з «Батьківщиною», – йдеться також у заяві.

Представники УДАРу зазначають, що в округах, де перемога представників влади не є імовірною, або де зняття кандидатури від УДАРу чи «Батьківщини» не змінює ситуації на окрузі відкликати своїх кандидатів немає сенсу. Нехай перемагає сильніший.

У відповідь В.О. «Батьківщина» зняла на користь партії УДАР 26 кандидатів-мажоритарників. Загалом на з'їзді, який відбувся 15 жовтня, було прийнято рішення про зняття 27-ми кандидатів. Як заявив керівник Центрального виборчого штабу Об'єднаної опозиції «Батьківщина» О. Турчинов, в Одеській області було знято 27-го кандидата від «Батьківщини» на користь генерала Бабича, «який приєднався до Об'єднаної опозиції і буде виборювати з нами перемогу».

При цьому в УДАРі висловили здивування таким рішенням з'їзду «Батьківщини». Як заявили в партії Кличко, о'єднана опозиція не зняла тих кандидатів, по яких були досягнуті домовленості. Зокрема, київський інтерес партії УДАР

задоволений не був. «Батьківщина» в столиці зняла лише одного кандидата – Ю. Ганущака по округу №214, по якому балотується представник УДАРу В. Чумак – в решті шести округах, які вимагав «звільнити» В. Кличко, опозиціонери і далі боротимуться між собою.

Представники штабу УДАРу стверджують, що «Батьківщина» не виконала досягнуті раніше домовленості між опозиційними силами. «О'єднана опозиція «Батьківщина» лише 30 % виконала домовленості за погодженням кандидатів мажоритарщиків з партією УДАР», – заявив заступник керівника виборчого штабу партії В. Кличка В. Курінний.

За його словами, домовленості, які були досягнуті в ході переговорів, насправді виконані з'їздом «Батьківщини» не в повній мірі». Це як якщо ми сідаємо грати в шахи, граємо в шахи, а посеред гри нам говорять: а ми граємо в преферанс. Де-факто, відбулося саме це. Ми домовлялися про те, що буде спільна соціологія, соціологічні компанії пропонувалися як «Батьківщиною» так і нами – ця соціологія була проведена. Був визначений принцип, а саме: знімаємо ми того кандидата, який слабкий, який заважатиме перемозі єдиного демократичного кандидата. Ми домовилася про конкретні соціологічні служби. Ми прийшли на переговори з єдиними соціологічними службами» – відзначив В. Курінний.

В свою чергу представник Об'єднаної опозиції С. Соболев заявив, що існують значні розбіжності в соціологічних дослідженнях «Батьківщини» і УДАРу. Вони по деяких округах досягають 18 %.

На думку експертів, подібна арифметика не додає впевненості, що представники цих політичних сил будуть повністю довіряти один одному.

Трохи раніше вже лунали звинувачення на адресу опонентів. Зокрема, А. Яценюк зазначав, що дуже прикро, що партія УДАР не пристала на пропозицію Об'єднаної опозиції півроку тому, як це зробило об'єднання «Свобода».

В свою чергу С. Соболев, заступник глави парламентської фракції «БЮТ-Батьківщина» зазначив, що питання об'єднання зусиль можна вирішити тільки за згодою двох сторін. «Наша згода є і ми вже майже четвертий місяць про це говоримо представ-

никам УДАРу. Ми пропонували зробити це до початку передвиборної кампанії, а потім і після. На жаль, виникали постійно якісь причини, щоб не сісти за стіл переговорів», – підкреслив він.

С. Соболев не виключав, що В. Кличко може діяти на користь Адміністрації Президента. «Якщо не вдасться домовитися зараз, значить була вказівка сісти за стіл переговорів і спеціально ні до чого не прийти, просто затягуючи час», – заявив політик.

Подібну думку висловлюють і деякі експерти, які вважають, що В. Кличко разом з Банковою затіяли хитру гру – їх задача, не об'єднання з опозицією в парламенті, а взяття Кабміну. Про це, як інформують ЗМІ, відкрито заявляє начальник виборчого штабу УДАРу В. Ковальчук.

Натомість інші політичні сили намагаються допомогти Об'єднаній опозиції в мажоритарних округах де вона має шанси на перемогу. Зокрема, 11 жовтня у Черкасах кандидати по 194-му виборчому округу В. Мамалига від «Нашої України» і Л. Островська від партії «Україна – вперед!» подали свої заяви щодо зняття своїх кандидатур на користь кандидата від Об'єднаної опозиції М. Булатецького. Щоправда це поодинокі випадки.

Для прихильників опозиції важливо, щоби опозиційні політичні сили таки змогли домовитися. Бо якщо не домовлятися зараз, їм дуже важко потім буде працювати у публічній сфері, у взаємодії в парламенті. І якщо вони зараз не навчаться домовлятися, то це буде початок великого розколу. Дуже важливо, щоби зараз опозиційні сили таки поділили електорат і знайшли спосіб переконати своїх мажоритарщиків зняти свої кандидатури на користь інших.

Прихильники опозиції сподіваються, що взявши такі зобов'язання, Об'єднана опозиція, «Свобода» і УДАР все таки вирішать цю проблему. Це різко збільшить шанси кандидатів. Водночас, якщо таки вони це зроблять, то виникнуть інші ризики: узгоджений кандидат може не пройти до парламенту через жорсткий супротив адміністративного ресурсу. І тоді почнуться взаємні докори.

На думку експертів, головна причина того, що партії досі гальмують процес перемовин саме у тому, що немає такої традиції в українській політиці, немає політичного прикладу, коли одні кандидати знімаються на користь інших.

Тому і звучать відповідні заяви, як, наприклад, зі сторони «Свободи», про те, що жодних кандидатів по округам знімати ніхто не збирається.

Частина експертів не вірить в те, що опозиція об'єднається. Зокрема, політолог Т. Березовець вважає, що округів, де опозиційні кандидати домовляться між собою, буде не більше п'ятнадцяти на всю Україну. «В більшості округів буде повна порожнеча, залишиться по два кандидати, які будуть змагатися між собою, що дозволить в підсумку частіше перемагати представникам Партії регіонів або якимось незалежним кандидатам», – зазначив Т. Березовець.

Деякі експерти взагалі вважають, що опозиції перемога і не потрібна. Тому вони ведуть досить в'ялу виборчу кампанію. Об'єднана опозиція переважно критикує владу і нічого нового не пропонує. Всі їхні гасла вже відомі. В мажоритарних округах ставляться кандидати, які просто не можуть конкурувати з висуванцями від регіоналів. Багатьом з них бракує досвіду. Питання: навіщо ставити таких?

На думку експертів, опозиції просто не вигідно перемогти на цих виборах. Країна знаходиться на межі кризи. І як витягнути її з цієї кризи опозиціонери просто не знають. От і не хочуть брати на себе відповідальність. Вони сподіваються, що до наступних президентських виборів Партія регіонів збанкрутує. Сьогодні коли виконавча влада в руках регіоналів, а Президент В. Янукович має досить значні повноваження, опозиція, навіть якщо матиме більшість в парламенті, мало що може зробити. Про конституційну більшість мова не йде. В сьогоднішніх умовах це не реально.

Тому опозиції легше всього буде списувати всі гріхи на регіоналів, а самим далі нічого не робити. Опозиціонери переконані, що у ВерховнуР вдасться пройти тим, кому з них потрібно. Тобто депутатську недоторканість буде забезпечено.

Існує ще одна важлива думка. Експерти прораховують перспективи політиків і приходять до висновку, що представники різних опозиційних сил уже зараз планують участь в президентських виборах. А тому кожному з них не вигідне зростання рейтингу можливого союзника на цих парламентських виборах.

За словами експертів, оприлюднені соціологічні дослідження засвідчили, що практично зрівнялися рейтинги «Батьківщини» А. Яценюка та УДАРу В. Кличка. Першість кожного з них у цьому неофіційному двобої є питанням набагато важливішим, ніж просто задоволення особистих політичних амбіцій. Йдеться про президентські вибори 2015 р. Опонентами чинного президента на них можуть бути лише А. Яценюк або В. Кличко. Когось третього за наступні три роки не з'явиться – навряд чи влада випустить з-за ґрат Ю. Тимошенко. Очевидним також є те, що А. Яценюк з В. Кличком муситимуть домовитися про висунення когось з них як єдиного кандидата від опозиції. Саме така схема в значній мірі забезпечила успіх на виборах 2004 р. В. Ющенку. Та й на потребу обов'язково домовитися щодо єдиного висуванця опозиціонерам промовисто вкажуть результати наступних виборів у мажоритарних округах. Чи зроблять з цього висновок самі опозиціонери – питання.

На думку ж експертів, зрощувати гідного суперника В. Януковичу опозиції слід починати щонайменше за кілька років до президентських виборів. В. Кличко або А. Яценюк – цю дилему має бути вирішено аж ніяк не в переддень виборчої кампанії чи після першого туру виборів. Виборці мають звикнути з думкою, що саме ця людина уособлює реальну альтернативу чинному президенту. Кращий результат В. Кличка або А. Яценюка на нинішніх парламентських виборах стане одним з найважливіших аргументів на користь того чи іншого.

При цьому, на переконання експертів, для А. Яценюка друге місце в міні-перегонах буде просто критичним. Програти молодому в політичному сенсі В. Кличку, отримавши у спадок міцну структуру «Батьківщини» й чималий рейтинг Ю. Тимошенко – це був би величезний удар по його президентських амбіціях. До того ж, за спиною в А. Яценюка маячить невдала президентська кампанія 2010 р., яка завершилася суттєвим зменшенням початкової популярності. Щось подібне відбувається і протягом останнього часу з рейтингом очолюваної ним партії. У В. Кличка ситуація сприятливіша. Навіть у разі незначної фінальної переваги «Батьківщини» над

«УДАРом» великим козирем В. Кличка стане динамічне зростання його рейтингу. Судячи з усього, В. Кличко на цих виборах повторить успіх С. Тигіпки на минулих президентських. Перемога В. Кличка у неофіційному змаганні з А. Яценюком зробить його основним претендентом на вихід у другий тур майбутніх президентських виборів. (Кличко і Яценюк змагаються за право перемогти Януковича // <http://gazeta.ua> – 2012. – 11.10; Соціологи КМІС показали зниження рейтингу «регіоналів» та УДАРу. Розрив залишається // <http://www.pravda.com.ua> – 2012. – 11.10; Спільно УДАР і «Батьківщина» наберуть від 40 до 45 % <http://gazeta.ua> – 2012. – 08.10; Політолог: Головне для «Батьківщини» та УДАРу – не почати інформаційну боротьбу // <http://gazeta.ua> – 2012. – 04.10; Опозиція продала вибори Партії регіонів // <http://gazeta.ua> – 2012. – 04.10; «Батьківщина» и УДАР ради сверження Партии регионов готовы снимать своих кандидатов // <http://fakty.ua> – 2012. – 05.10; З'їзд опозиції може й не відбутися – Яценюк // <http://ilife-news.net> – 2012. – 07.10; Кличко обіцяє зробити усе для перемоги опозиції на мажоритарці // <http://gazeta.ua> – 2012. – 04.10; На Черкащині кандидати Ющенко та Королевської «віддали» округ «бютівцю» // <http://gazeta.ua> – 2012. – 11.10; Узгодження опозиційних кандидатів між партіями не буде – політолог // <http://gazeta.ua> – 2012. – 12.10; Якщо «Батьківщина» і УДАР зараз не домовляться – це буде початок розколу // <http://gazeta.ua> 2012. – 10.10; УДАР знімає на користь «Батьківщини» 26 кандидатів // <http://www.pravda.com.ua> – 2012. – 14.10; Батьківщина лише на 30 % виконала договоренности, – УДАР // <http://news.liga.net> – 2012. – 16.10; Опозиция еще не избавилась от страха «кидка» // <http://www.ukrrudprom.ua> – 2012. – 16.10; «Батьківщина» оприлюднила список знятих кандидатів // <http://gazeta.ua> – 2012. – 15.10).

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Старт земельного ринку в Україні – відкладається?

Одне з найбільш резонансних питань української політики – можливість відкритої торгівлі українською землею – укотре актуалізувалося в стінах парламенту. 2 жовтня Верховна Рада прийняла в другому читанні законопроект «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо набуття права власності на землю», за який проголосувало 234 народних депутати. Цим законом парламент вніс зміни до ст. 82 Земельного кодексу України, дозволивши іноземним громадянам та підприємствам з іноземним капіталом купувати в Україні землю несільськогосподарського призначення. Отже, іноземці отримали право купувати землю «в межах населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна та для спорудження об'єктів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності відповідно до законодавства України». Крім того, вони зможуть купувати землю «за межами населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна».

Купувати в Україні несільськогосподарські землі іноземним компаніям можна було й раніше. Тепер депутати полегшили життя також фірмам, у статутному капіталі яких є іноземні інвестиції. Їм теж дозволили придбавати у власність земельні ділянки для будівництва об'єктів та ведення бізнесу. Автор законодавчої ініціативи депутат від Партії регіонів В. Харлім сподівається, що таким чином українським регіонам вдасться залучити іноземні інвестиції.

Разом з тим документом передбачається, що земельні ділянки сільськогосподарського призначення не можуть набуватися у власність іноземцями в будь-якій формі. Це стосується як приватних осіб, так і іноземних компаній чи підприємств, де є частка іноземного капіталу.

Водночас Верховна Рада відмовилася продовжити до 2014 р. мораторій на продаж сільгоспземель. За відповідний законопроект № 11106 у першому читанні проголосувало лише 111 депутатів при мінімально необхідних 226.

При цьому Верховна Рада відмовилася встановити, що до набрання чинності закону про ринок земель та проведення повної інвентаризації земель, але не раніше 2014 р., забороняється внесення права на земельний пай до статутних капіталів господарських товариств. Також законопроектом пропонувалося визначити, що купівля-продаж або відчуження земель іншими способами запроваджується за умови набрання чинності законом про ринок землі та повної інвентаризації земель.

Крім того, Верховна Рада також відмовилася підтримати в першому читанні аналогічний законопроект № 11106-1, одним з авторів якого є лідер КПУ П. Симоненко. Цим законопроектом також пропонувалося продовжити мораторій до 2014 р. Документ підтримали 102 депутати з 226 необхідних.

Експертне та політичне середовище сприйняло зміни до Земельного кодексу неоднозначно. З одного боку, дозвіл іноземцям купувати в Україні несільськогосподарську землю вважають стимулом для нових інвестицій представники діючої влади і більшість експертів. Водночас частина фахівців висловили побоювання, що оскільки парламент не подовжив мораторій на продаж сільськогосподарських земель, їх активно скуповуватимуть окремі фінансові групи та Державний земельний банк.

Утім, керівник фракції Партії регіонів О. Єфремов запевняє, що продажу землі від січня 2013 р., коли закінчиться діючий мораторій, не буде, доки не з'являться всі необхідні закони щодо ринку земель. Натомість уже зроблені зміни до Земельного кодексу стимулюватимуть українську економіку.

За словами члена парламентського Комітету з аграрних та земельних питань «регіонала» Г. Смітюха, «якщо іноземна компанія чи особа має бажання інвестувати в промисловість, якісь споруди, банки чи готелі – чому ми маємо не дозволяти купувати землю під спорудами? Це залучення інвесторів, створення умов для більш привабливого клімату. Уряд робить усе, щоб ми підіймали реальний сектор економіки».

Ухвалені зміни в Земельний кодекс не несуть жодної загрози національним інтересам України, упевнений Г. Смітюх. За його словами, згідно зі світовою практикою, землі промислового призначення продаються незалежно від того, яке гро-

мадянство має їхній покупець. «Ми не суперечимо Конституції, коли кажемо, що іноземці можуть мати під промисловістю купівлю-продаж землі. У Конституції немає жодної статті, яка забороняє до статуту Державного земельного банку вносити відповідні зміни. Банк повинен стимулювати розвиток аграрного сектору», – зазначив Г. Смітюх. Він наголосив, що будь-який іноземець, який придбає ділянку української землі, працюватиме згідно з нормами українського законодавства.

Директор інформаційної компанії «ПроАгро» М. Верницький, говорячи про те, як вплине на українську економіку відкриття іноземцям доступу для купівлі землі несільськогосподарського призначення, зазначив, що «це рішення абсолютно не стосується земель сільськогосподарського призначення. Це буде деяким чином стимулювати інвестиції в українську економіку, але інвестиції будуть, скажімо, у купівлі заводів, під якими є земля. Потрібно розуміти, що ситуація з інвестуванням зараз несприятлива, вона може покращитися, але не суттєво, тому що є перепони. Інвестиційного вибуху не буде. Усе залишиться, як є».

Крім того, він вважає, що насправді такі землі скуповуватимуть за гроші, виведені в офшори. «Якщо подивитися на іноземні інвестиції, то це переважно Кіпр. Це не варто розглядати як іноземні інвестиції, тому що ці інвестиції – гроші з офшорів. Усе одно будуть скуповувати українські компанії через іноземні. Що стосується сільськогосподарських земель, то всі законопроекти будуть забороняти іноземцям купувати землю сільськогосподарського призначення», – вважає аналітик.

Водночас у парламентській опозиції побутує думка, що останні зміни до земельного законодавства та непродовжений мораторій на продаж аграрних угідь – ланки однієї стратегії групи осіб, які мають на меті заволодіти українською землею. Розпочалося все із закону про створення Земельного банку, який ухвалили з порушеннями, у напівшахрайський спосіб, заявив депутат від НУ – НС В. Матчук.

«Земельний банк – це специфічна установа. Він отримує в статутний фонд державні землі – близько 15 млн га. Ані їхня точна кількість, ані вартість невідома, бо ринку земель аграр-

ного сектору досі не було. Але банкові потрібно продавати землю, щоб отримувати гроші й віддавати їх у вигляді кредитів. Тому не продовження мораторію – це не випадковість. Це матиме погані наслідки: адже чітко не виписані умови продажу землі. Мені це нагадує ваучерну приватизацію, коли папірці отримали всі, а промисловістю, яку розбудовували українці, заволоділо п'ять осіб. Є підозра, що те ж саме буде і з землею», – прогнозує В. Матчук.

Про те, що зміни до земельного законодавства зроблені на користь Земельного банку, говорить і експерт консалтингової агенції «ААА» М. Колесник. Однак вона припускає, що мораторій на продаж земель аграрного сектору буде подовжено.

«Усе робиться під Державний земельний банк. Бо максимальна кількість землі, яку може купити людина, мізерна. Агрохолдинги більш зацікавлені в прозорому ринку оренди землі, аніж у її продажу. І навряд чи зараз перед виборами варто очікувати тут значних рухів, бо кожна політична сила дивиться передовсім на те, як реагуватиме на земельне питання виборець. Тому я не вважаю, що з 1 січня нового року система продажу земель аграрного сектору запрацює», – підсумовує експерт.

Зі свого боку, віце-спікер М. Томенко впевнений, що якщо нинішня опозиція набере меншість голосів у новому парламенті, то мораторій на продаж землі закінчиться 1 січня 2013 р.

Парламент створює офішорні схеми, які дадуть змогу українським чиновникам і політикам скуповувати землю, заявив опозиційний депутат О. Третьяков, коментуючи рішення Верховної Ради дозволити іноземцям купувати земельні ділянки несільськогосподарського призначення.

На думку політика, відмова парламенту продовжити мораторій на купівлю-продаж землі до 1 січня 2014 р. і дозвіл купувати землю іноземним громадянам і юридичним особам – пункти однієї схеми. «Насправді депутати дбають не про реального інвестора, а насамперед про себе, запускаючи схему щодо легалізації виведених з України грошей», – висловив упевненість О. Третьяков.

«За продажем землі іноземцям насправді приховане те, що я б назвав «офшорним латифундизмом»», – сказав політик.

Тобто українські політики й чиновники, вважає О. Третьяков, створили для себе лазівку, щоб купувати землю через офшорні компанії.

«Проведення земельної реформи вимагає ухвалення пакета законів – у першу чергу про ринок землі, – упевнений депутат. – Також необхідна інвентаризація, так як у масштабах країни ми самі не знаємо, що продаємо».

На думку політика, цивілізована практика – захист вітчизняного виробника. «При запуску землі у вільний обіг пріоритетом мають бути інтереси українських фермерів і сільськогосподарських підприємств, а не інтереси латифундистів і чиновників», – заявив він.

Із продажем землі фактично «йде захоплення без війни української території», сказав народний депутат Ю. Кармазін, коментуючи ухвалення у Верховній Раді законопроекту, який дозволяє іноземцям купувати землю несільськогосподарського призначення.

«Мого голосу за цей закон не було. І не тому, що я вважаю, що якщо купується житло чи якийсь об'єкт промислової власності, то під ним земля не має продаватися і, таким чином, захоплюватися інвестиції. Мого голосу не було там через те, що закон не достатньо добре виписаний», – пояснив парламентар.

Ю. Кармазін підкреслив, що таким чином іноземці тепер зможуть скуповувати скільки завгодно землі, оскільки держава контролювати цей процес не буде.

«У нас можна купити якісь землі, які будуть написані як несільськогосподарського призначення, але які будуть займати площі в десятки, а то й сотні гектарів. Через це мало бути чітко виписано й чітко встановлено обмеження, що це до 1 га чи до 2 га максимально. Причому не може бути змінено профіль, який надано, і держава має контролювати це. Інакше це відкриває шлях до неймовірного скуповування землі, до якого зараз ідуть, – наголосив він. – На першому місці – росіяни, на другому місці – ізраїльтяни і на третьому місці – представники інших країн».

Ю. Кармазін також вважає, що Верховна Рада дозволила іноземцям купувати землі несільськогосподарського призначення на території України, щоб швидше було приватизовано більше тисячі державних підприємств. «Ця приватизація не

буде повною, якщо об'єкт буде продаватися без землі, на якій він стоїть», – пояснив політик. Ю. Кармазін переконаний, що рішення про масову приватизацію державних підприємств приймуть уже найближчим часом, а отримані за рахунок цього гроші підуть на «проїдання», щоб закрити дірки в бюджеті.

У результаті прийнятого Верховною Радою закону, який дасть змогу продавати землю несільськогосподарського призначення іноземним громадянам, Україна втратить свою державність, заявила член парламентського Комітету з аграрної політики та земельних відносин, комуністка М. Перестенко. «Наслідки абсолютно очевидні, і ми про це говоримо при кожній можливості. Ми застерігаємо, що продаж української землі – це взагалі останнє, що можна було припустити навіть у найстрашнішому сні. Це втрата не тільки державності України, але й продовольчої безпеки, втрата територій. Та земля, яку придбають іноземні громадяни, перестане бути власністю України. Тут цілий ланцюжок непередбачуваних і повністю неопозитивних для України наслідків», – вважає політик.

«Ці поправки тільки посилять корупцію і позбавлять Україну її головного багатства. Почнеться з несільськогосподарських земель, а потім українці ризикують опинитися орендарями власних дворів, будинків та подвір'їв. Ідеться про десятки корупційних мільярдів доларів. Може зав'язатися вузол, який потім нашим дітям доведеться рубати по живому», – вважає депутат від фракції комуністів С. Кілінкаров.

Деякі експерти вважають, що зміна позиції Києва щодо землі покликана зміцнювати дружбу з Пекіном. «Україна отримала від китайців 3 млрд дол. інвестицій, і потік буде збільшуватися. В Україні в агротехнічних ВНЗ навчаються тисячі китайців. Висновки напрашуються самі собою», – пише «Российская газета».

Хоча парламент відмовився продовжити мораторій на продаж землі, вільного земельного ринку в Україні у 2013 р. не буде, переконують українські чиновники та експерти. В Україні немає законодавчих підстав для запровадження ринку сільськогосподарської землі з 1 січня 2013 р., заявив, зокрема, міністр аграрної політики і продовольства М. Присяжнюк.

Міністр уточнив, що згідно із Земельним кодексом землі сільськогосподарського призначення можуть бути введені в обіг лише після прийняття двох законів – про Земельний кадастр (який уже затверджений парламентом 7 липня 2011 р.) і про ринок землі, прийнятий Верховною Радою в першому читанні 9 грудня 2011 р. і підготовлений до другого читання.

Закон про ринок землі передбачає запровадження купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення з 2013 р. Законопроектом передбачені такі основні положення, як обмеження суб'єктного складу осіб, які можуть набувати право власності на землі сільськогосподарського призначення тільки громадянами України, державою та територіальними громадами. Іноземці, особи без громадянства, юридичні особи не можуть набувати у власність землі сільськогосподарського призначення за цивільно-правовими договорами, крім того, відповідні особи, які після вступу цього закону в силу набуватимуть право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, зобов'язані відчужувати їх протягом одного року з набуття чинності. Земельні ділянки, які не були відчужені вчасно, будуть відчужуватися примусово, за рішенням суду.

На одинадцятій сесії шостого скликання у зв'язку з передвиборною кампанією парламент не буде розглядати законопроект про ринок землі. На попередній сесії ВР також відмовилася його розглядати, незважаючи на те, що парламентський Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин рекомендував парламенту ухвалити в другому читанні та в цілому законопроект про ринок земель.

При цьому М. Присяжнюк вважає, що законопроект про ринок земель, підготовлений до другого читання, не може бути прийнятий в існуючій на сьогодні редакції. Міністр запевнив, що ринок сільськогосподарської землі почне працювати тільки тоді, коли будуть створені гарантії захисту прав аграріїв на землю.

Президент Української аграрної конфедерації Л. Козаченко, проаналізувавши законопроект «Про ринок землі», зробив висновок, що його ухвалення в існуючому варіанті та з урахуванням неперодовження мораторію спричинить серйозні катаклізми у веденні сільського виробництва та створить підґрунтя для корупції.

На думку Л. Козаченка, авторам цього земельного законопроекту треба розв'язати два проблемних питання. «Перше – збільшити мінімальну площу придбання землі в одні руки зі 100 га до 1,5–2 тис. Якщо залишиться 100 га, то жоден агрохолдинг в Україні не зможе працювати. А саме в них зосереджено виробництво значної кількості сільськогосподарських культур, які є вкрай важливими для ринку. Наприклад, цукровий буряк. Публічні компанії в такому разі просто зупиняться. Я не ратую за те, щоб держава працювала на агрохолдинги, просто перш ніж виконувати якісь дії на ринку, треба думати, як це позначиться на загальному економічному добробуті країни. А хто виграє від того, якщо, наприклад, буде знищено цукрову галузь? Ніхто, крім конкурентів України».

«Друге питання – обмеження права оренди до 10 % на рівні району. За нашими підрахунками, цей показник треба збільшувати, в окремих регіонах навіть до 30 %, як-от на Поліссі», – вважає фахівець.

Внесення суттєвих поправок у законопроект про ринок землі перед другим читанням очікує і старший аналітик Dragon Capital Т. Левченко. Він констатує, що згідно з ухваленим 2011 р. у першому читанні законопроектом, юридичні особи не можуть володіти правом власності на землю сільськогосподарського призначення в Україні, законопроект також обмежує площу сільськогосподарських земель, яку може придбати один покупець, до 100 га, а площа оренди однією фізичною або юридичною особою – до 6 тис. га в одному районі і не більше за 5 % земель сільськогосподарського призначення в одній області.

«Ми впираємося в закон про ринок землі, який прописує функціонування земельного ринку. І поки його не ухвалять, земля продаватися не буде. Думаю, що протягом найближчих років десяти, а може й узагалі, іноземці не зможуть купувати сільськогосподарські землі. Це право зможуть мати тільки українські громадяни й держава. А якщо іноземцям дадуть право купувати несільськогосподарські землі, то тут нічого страшного немає – це інвестиції», – вважає голова Державного агентства земельних ресурсів України С. Тимченко.

Водночас він виступає категорично проти продажу сільськогосподарської землі. «Я категоричний противник продажу сільськогосподарської землі іноземцям. Ні українська економіка, ні бізнес не в змозі конкурувати зі світовим ринком і транснаціональними компаніями. Тому ми не повинні йти на такий крок, якщо хочемо зберегти наше головне багатство – землю», – наголосив він.

Рішення Верховної Ради щодо скасування мораторію на продаж земель не є остаточним, закон про його продовження може бути прийнятий уже до кінця поточного року, практично одногосно заявили експерти. Так, директор інформаційної компанії «ПроАгро» М. Верницький висловив впевненість, що мораторій на продаж землі Верховна Рада продовжить після виборів. «Рішення депутатів не означає, що вони відмовилися продовжити мораторій на продаж землі. Вони просто відмовилися підтримати саме цей законопроект. Мораторій буде обов'язково продовжено. Це рішення ВР завжди ухвалює в останні дні року. Був навіть випадок 2004 або 2005 р., коли мораторій два тижні не працював. Однак це не означає, що ринок землі буде відкрито, тому що він регулюється не тільки мораторієм, а й іншими законами, багато з яких ще не ухвалені», – пояснив експерт.

Останні події, що стосуються продажу землі, дають підстави вважати, що існує висока ймовірність ухвалення закону про земельний ринок наступного року, заявив аналітик ІК «Трійка Діалог Україна» К. Фастовець. «Останні зміни в Земельному кодексі не варто вважати чимось кардинально новим. Землі несільськогосподарського призначення було дозволено купувати іноземцям і раніше. А ті зміни, які були внесені, просто розширили й уточнили положення документа. Це більше технічний документ, який, можливо, ухвалили для того, щоб узгодити з майбутніми змінами в земельному законодавстві», – зазначає експерт.

Водночас К. Фастовець вважає, що прогнозувати продовження мораторію на продаж землі досить складно. «Складно говорити про мораторій. До виборів його точно не буде продовжено, а після – шанси є», – зазначив він.

Крім того, на думку експерта, існує висока ймовірність ухвалення закону про ринок землі в недалекому майбутньому. «Останнім часом було досить багато змін у земельному законодавстві. По-перше, це закон про земельний кадастр, по-друге, відмова продовжити мораторій, і по-третє, закон про ринок землі, який фактично було переписано з проекту, проголосованого в першому читанні, і він уже готовий до голосування в другому читанні. Це говорить про те, що є бажання і шанс ухвалити закон про ринок землі найближчого року. Але тут багато чого залежить від виборів, оскільки закон непростий і політично спірний», – вважає К. Фастовець.

Керівник ІРЦ «Реформування земельних відносин в Україні» М. Федорченко переконаний, що навіть якщо до 1 січня 2013 р. ухвалить Закон «Про ринок земель» і заборона продажу сільгоспземель автоматично відпаде, то на вільний земельний ринок годі сподіватися. «Поки що забагато адміністративних обмежень у цьому секторі. Як на мене, уся нинішня підготовча робота (ухвалення такого варіанта проекту земельного закону та створення в запропонованому вигляді земельного банку тощо) створить ситуацію, коли потенційний інвестор утримуватиметься від істотних інвестицій в український АПК. Яскравих змін не варто очікувати. Оренда залишиться панівною формою землекористування в сільському господарстві. А якщо запрацює земельний банк, то на ринку з'явиться мегапотужний гравець із необмеженим доступом до бюджетних фінансових ресурсів, який фактично не матиме обмежень на цьому ринку. Наразі не зрозуміло, скільки землі він акумулює, як він нею розпоряджатиметься. У таких умовах, гадаю, цивілізовані гравці працюватимуть не дуже активно. Тобто ті компанії, які могли б принести на український ринок культуру цивілізованого ведення бізнесу та інвестувати значні суми, просто не підуть працювати на такий земельний ринок. Тож головне завдання – відмовитися від надмірних обмежень і дати справді свободу дії гравцям агроринку», – вважає експерт.

Підтверджуючи прогнози, 16 жовтня Верховна Рада прийняла в першому читанні законопроект про внесення змін до Земельного кодексу України, які передбачають про-

довження мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення строком на шість місяців, до набрання чинності законом про обіг цієї землі. Документ внесено народним депутатом від фракції Партії регіонів, представником Президента в парламенті Ю. Мірошниченком.

«Він передбачає продовження мораторію на продаж землі до набрання чинності закону про обіг цієї землі. Це короткий закон, він може сьогодні бути проголосований у цілому. Тоді народ побачить, що Верховна Рада має політичну волю продовжити мораторій», – сказав, представляючи законопроект з парламентської трибуни, його автор.

За схвалення законопроекту проголосувало 240 народних депутатів із 329 зареєстрованих у сесійній залі. Не голосували в повному складі фракції «БЮТ – Батьківщина» та КПУ.

Як зазначено у висновку Головного науково-експертного управління Верховної Ради України, у проекті пропонується уточнити положення розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу в частині, що стосується мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення. Зокрема, завершення зазначеного мораторію пов'язується не з конкретною датою, а з прийняттям закону про обіг земель сільськогосподарського призначення замість закону про ринок земель, про який ідеться в редакції розділу Х Перехідних положень Земельного кодексу України.

Згідно із законопроектом, до набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств.

Під час обговорення законопроекту народний депутат І. Заєць (фракція НУ – НС) зазначив, що фракцією Партії регіонів запропонована «шахрайська схема» в питанні мораторію на продаж землі. За його словами, у цьому законопроекті не передбачено ні часу продовження мораторію, ні термінів ухвалення відповідного законопроекту.

І. Заєць наголосив, що достатньо ухвалити закон про обіг земель сільгосппризначення, і «ринок земель, як гірська річка у повінь попливе».

У свою чергу заступник Голови Верховної Ради М. Томенко зазначив, що провладні депутати в парламенті вважають, що у ВР «сидять діти, які не розуміють, що таке законодавча робота теперішнього парламенту». Він наголосив, що якщо до 1 січня 2013 р. «ви дасте вказівку КМУ підготувати замість закону про ринок землі закон про обіг землі, то тоді й проголосуєте за місяць, як у ситуації із земельним банком закон, і тоді мораторій на землю завершиться чи то 1, чи 10 лютого 2013 р.».

Фракції НУ – НС та «БЮТ – Батьківщина» виступили категорично проти ухвалення в першому читанні і в цілому законопроекту «Про внесення змін до Земельного кодексу України».

За словами голови фракції Партії регіонів О. Єфремова, шестимісячний термін, який накладається на продаж землі, може бути продовжений, поки не буде прийнято рішення про введення ринку землі, що може статися і через рік, і через три. О. Єфремов зазначив, що більшою мірою це залежатиме від громадської думки і готовності держави, але робота в цьому напрямі триває.

«Що ж стосується переходу до ринку землі, це настільки важливе рішення, що було б правильно порадитися з народом. Я не виключаю, що керівництво країни прийме рішення про референдум... Найближчим часом закони про ринок землі розглядатися не будуть», – запевнив О. Єфремов.

Дію мораторію на продаж сільськогосподарських земель в Україні потрібно продовжити, як мінімум, на один рік, вважає віце-прем'єр-міністр, заступник голови Партії регіонів С. Тігіпко. Він зазначив, що спочатку потрібно випробувати в пілотному режимі, як буде працювати нове земельне законодавство, а далі впроваджувати його по всій країні.

«Права на помилку немає. Земельна реформа – дуже важлива і для людей, і країни, тому поспішати не варто. Люди можуть як заробити, якщо буде створений прозорий ринок, так і програти, якщо правила будуть недосконалыми», – сказав С. Тігіпко.

Тим часом тижневик «Дзеркало тижня» стверджує, що з 2013 р. в Україні гарантовано почнеться розпродаж землі навіть без прийняття необхідного для цього Закону «Про ринок землі». Видання нагадує, що 2 жовтня одночасно із Законом України «Про внесення змін до Земельного кодексу Ук-

раїни щодо набуття права власності на землю», відповідно до якого іноземні підприємства й підприємства з іноземними інвестиціями можуть купувати землі несільськогосподарського призначення, був прийнятий у цілому ще один законопроект – «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури відведення земельних ділянок і зміни їх цільового призначення».

«Відповідно до нього органи виконавчої влади, місцевого самоврядування будуть відсторонені від видачі дозволу на розробку проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки. Будуть ліквідовані й комісії з розгляду питань, пов'язаних з погодженням документації із землеустрою, скорочено кількість дозвільних органів. А значить, змінити цільове призначення земельних ділянок, що перебувають у власності громадян і юридичних осіб, можна з їхньої ініціативи без прийняття рішень. Спрощення процедури відведення земельних ділянок у власність або користування (у тому числі, на умовах оренди) та зміни цільового призначення земельних ділянок, що перебувають у власності громадян або юридичних осіб, підпорядковано єдиній меті – розчистити шлях до тотальної консолідації «золотовалютного» ресурсу, яким є родюча земля, у декількох або одних руках», – зазначає видання.

Що ж стосується Державного земельного банку, то ще 6 вересня Верховна Рада його повторно створила, а 18 вересня дозволила Кабміну формувати статутний фонд Земельного банку за рахунок земельних ділянок.

Юристи, у свою чергу, наголошують, що нововведення до Земельного кодексу щодо права продажу несільськогосподарських земель іноземцям насправді лише «косметично» врегульовує купівлю-продаж промислової землі в Україні. «Законопроект майже нічого не змінює. Зараз депутати піаряться на земельній темі, аби відрапортувати своїм виборцям, але різких рухів робити не хочуть», – прокоментував ситуацію старший юрист компанії Arzinger, голова комітету з нерухомості та будівництва Асоціації правників України С. Герасименко.

Він зауважує, що з усіх змін лише одна варта уваги. Це те, що купувати землю несільськогосподарського призначення зможуть не лише іноземні компанії, а й міжнародні урядові та

неурядові організації. Крім того, депутати намагалися спростити цю процедуру, щоб позбавити іноземців мороки з отримання у Верховній Раді та Кабміні спецдозволів на купівлю такої землі. Однак із цього нічого не вийшло. Іноземці й надалі будуть змушені отримувати спецдозволи на придбання земельної ділянки.

Експерт Земельної спілки України М. Кобець не радить недооцінювати ухвалені зміни. У зв'язку з цим він нагадує про ще один, на його думку, цікавий закон, який нещодавно ухвалила Верховна Рада. Ідеться про розмежування земель державної та комунальної власності. Тепер усі землі, розташовані поза межами села, є державними. Землі з державного резерву, як зазначає М. Кобець, легко перевести в статус «несільськогосподарського» призначення, а отже з'являються додаткові об'єкти для продажу.

«Ці закони – це частинки одного ланцюжка», – упевнений М. Кобець. Після закону про розмежування сільськогосподарська земля селян може спочатку опинитися в державній власності, а потім – у руках іноземців. Для цього не знадобиться навіть скасовувати мораторій на продаж сільськогосподарських земель, достатньо перед продажем змінити цільове призначення ділянки, пояснює експерт Земельної спілки України.

В Асоціації «Клуб аграрного бізнесу» кажуть, що така схема придбання сільськогосподарських земель буде надто обтяжливою і складною для іноземців. «Несільськогосподарська земля для будівництва коштує зараз дорожче за сільськогосподарську. Тож, економічно не вигідно землі для промисловості репрофільовувати для сільського господарства», – говорить генеральний директор асоціації В. Лапа.

Разом з тим експерти зазначають, що в законі про продаж землі іноземцям не передбачений механізм контролю за використанням проданих земель, тож це може ще більше посилити корупцію в цій сфері.

Попри критику окремих аспектів прийнятих парламентом поправок до Земельного кодексу, позиція влади в питанні допуску іноземців до купівлі несільськогосподарської землі в Україні визначена. Президент В. Янукович, коментуючи на прохання жур-

налістів закон, прийнятий парламентом, заявив, що «в іноземців повинна бути можливість купувати землю під підприємствами, які вони будують в Україні – це світова практика».

«Є стурбованість, що українську землю скуплять іноземці, у яких є величезні кошти. Закон це забороняє безпосередньо. Закон дає змогу іноземним компаніям і інвесторам викупувати тільки ту землю, на якій вони будують свої підприємства. Це загальносвітова норма, яка є у світі, і повинна бути в Україні», – сказав В. Янукович.

Президент також зазначив, що земельна реформа, насамперед, направлена на інтереси сільгосптоваровиробника. «І доки ми не завершимо громадське обговорення, ми ніяких кроків, які б не підтримувалися саме селянами, робити не будемо», – зазначив глава держави.

Україна – не перша і не єдина країна у світі, яка проводить земельну реформу і вирішує питання допуску до володіння землею іноземців. Обмеження на володіння сільгоспугіддями для іноземців тією чи іншою мірою є в більшості країн світу. Так, у Європейському Союзі право на купівлю землі поширюється тільки на громадян країн ЄС, стосовно до всіх інших встановлюються жорсткі перепони.

При цьому в країнах Східної Європи, які пережили трансформацію із соціалізму в капіталізм, тимчасово (у середньому на сім років) встановлено заборону на купівлю землі іноземцями, навіть громадянами Євросоюзу. Це пояснюється тим, що ціна ріллі в цих країнах значно нижча, ніж у «старих» членів ЄС.

Так, в Угорщині, де мораторій на придбання землі аграрного призначення існує з 2004 р., а торік продовжено ще на три роки, середня ціна 1 га коливається від 2,4 до 3,1 тис. євро. Однак до закінчення мораторію, за прогнозами експертів, вартість зросте до 5 тис. євро і зрівняється із середньоєвропейською ціною. У такому разі купівля землі для спекуляцій втратить економічний сенс.

У Литві і Румунії теж аналогічна ситуація: заборону на продаж землі іноземцям продовжено до травня 2014 р. Чинне законодавство цих країн допускає придбання землі тільки фізичними та юридичними особами, що проживають на їхній території.

У Болгарії діє закон про власність і використання земель сільськогосподарського призначення. Він передбачає заборону на придбання іноземцями та іноземними юридичними особами права власності на землю сільськогосподарського призначення, а так само лісові угіддя, за винятком спадкоємців за законом (не за заповітом). У цьому разі іноземні фізичні особи можуть отримати землю у спадок від родичів, однаке в трирічний термін після відкриття спадщини зобов'язані передати її (продати або здати в оренду) місцевим особам.

У Китаї купівлю землі іноземцями так само заборонено. Офіційно земля перебуває в державній і колективній власності селян. Однак обробляти її закордонним компаніям можна: на правах довгострокової оренди і за умови, що китайська сторона буде партнером іноземного інвестора.

У багатьох країнах землю формально можна купити іноземним громадянам, та, по-перше, не всім, а, по-друге, з таким списком додаткових умов, який, по суті, рівноцінний забороні.

Наприклад, у США, незважаючи на декларовану відкритість їхньої економіки, іноземці володіють у край незначною частиною сільгоспугідь країни – менше 1 %. Причому головним чином це не найкращі пасовища, а їхні власники – виключно канадці та європейці. Причина в тому, що згідно з актом про іноземні капіталовкладення в сільське господарство від 1978 р. іноземцям дозволено купувати сільгоспугіддя в США, але в кожному окремому випадку вони повинні повідомляти про це Міністерство сільського господарства США. Те саме стосується і лісових угідь.

Однак остаточне рішення про допуск іноземців до американської землі приймають штати. У 28 штатах існують закони щодо обмеження прав іноземців на купівлю земель сільськогосподарського призначення. За своєю жорсткістю ці обмеження значно різняться. Наприклад, у Канзасі іноземцям узагалі заборонено купувати сільськогосподарські землі. У штаті Айдахо заборона стосується земель, що належать штату. У деяких штатах, таких як Джорджія, Кентуккі, Мериленд, заборона поширюється вибірково на ті держави, які не розглядаються як дружні. В Індіані та ряді інших штатів обмежується площа землі, яка може бути продана іноземцям (не більше 2 га).

Цікавим може видатися досвід Австрії. Там у кожній з дев'яти федеральних земель існують свої правила для купівлі сільгоспземлі іноземцями. Однак загальне правило для всіх: кожна угода перебуває під невисипущим контролем влади. Покупець повинен на ділі довести, що куплена земля «працює» за призначенням. Якщо це ферма, то вона і залишиться фермою, і в ній має утримуватися мінімум п'ять корів. Якщо луки – то нічого, крім трави, там бути не повинно. Щорічні перевірки виконання зобов'язань унеможливають купівлю землі в Австрії іноземцями для спекуляцій.

В Ірландії, де сильні місцеві традиції боротьби за землю з англійськими лендлордами, лише звернутися в земельну комісію з проханням про дозвіл купівлі землі для ведення сільського господарства можна після семи або більше років постійного проживання в країні. Але це ще не гарантує позитивного рішення комісії.

Ці приклади демонструють те, що якщо в законодавстві є чіткі обмеження, а самі закони виписані так, що обійти їх неможливо, побоювання щодо масового скуповування земель іноземцями безпідставні. Вивчення Україною світового законодавчого досвіду земельної реформи та врахування під час розробки власної законодавчої бази історичних та культурних традицій, а також юридичної практики, що склалися віками, дасть змогу сподіватися на проведення ефективної земельної реформи.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Комітет з питань правової політики визнав таким, що відповідає Конституції України законопроект про внесення змін до Закону «Про органи самоорганізації населення» (щодо підвищення статусу, актуалізації та оптимізації діяльності).

Законопроектом (реєстр. №11009) пропонується внести зміни до ст. 14, 15, 17, 22 та 25 Закону «Про органи самоорганізації населення», надавши додаткові повноваження керівникам органів самоорганізації населення для вирішення

проблем житлово-комунальної сфери, зокрема, обслуговування жителів будинків, вулиць, мікрорайонів, сіл, селищ, міст. Передбачається проведення реорганізації органів самоорганізації населення у разі перебудови або реорганізації будинків, вулиць, кварталів, мікрорайонів, районів у містах, сіл, селищ, у межах яких вони діють, якщо така реорганізація пов'язана з відселенням (переселенням) більшості жителів, які брали участь у зборах (конференції), що заснували відповідний орган.

За підсумками обговорення Комітет дійшов висновку, що законопроект ґрунтується на чинній конституційно-правовій основі (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 24.10).

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи вважає, що потребує доопрацювання проект закону «Про утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів».

Законопроектом (реєстр. №11259) пропонується запровадити систему збирання, видалення, знешкодження та утилізації непридатних до використання колісних транспортних засобів категорій М і N (легкові, вантажні, вантажопасажирські автомобілі, автобуси та спеціальні транспортні засоби) та відходів, що утворилися у процесі їх утилізації, зменшення негативного впливу цих відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людей.

На засіданні Комітету наголошувалося, що, враховуючи наявні розміри автомобільного парку в Україні, прогнозоване збільшення обсягів зняття колісних транспортних засобів з експлуатації, зростання потреби утилізації автомобільної техніки, сьогодні потребує вирішення питання щодо комплексного вжиття заходів із запобігання або зменшення обсягів утворення відходів, стимулювання впровадження маловідходних, ресурсозберігаючих технологій у галузі вироблення (виготовлення) автомобільного транспорту, а та-

кож розвитку та підтримки системи утилізації транспортних засобів (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 24.10).

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи заслухав інформацію Рахункової палати про результати аудиту стану виконання Програми комплексного протипаводкового захисту в басейні р. Тиси у Закарпатській області.

На засіданні Комітету, зокрема, зазначалося, що заходи Програми у період 2010–2011 рр. та I кварталу 2012 р. в визначених обсягах не виконувалися; Державним бюджетом на 2010–2012 рр. видатки на виконання заходів Програми з шести її відповідальних виконавців затверджувались лише державному замовнику – Державному агентству водних ресурсів України.

У результаті, забезпечено виконання заходів за напрямками: відселення з паводконебезпечних районів; проведення робіт з проектування, будівництва та реконструкції протиселевих споруд; землеустрій і здійснення протиерозійних заходів; ремонт і будівництво автомобільних доріг; проектування, будівництво та реконструкція мостів, підпірних стінок та інших інженерних споруд залізниці.

На засіданні наголошувалося також, що не був забезпечений комплексний підхід до реалізації заходів Програми та створення системи протипаводкового захисту. Видатки Державного бюджету на 2010-2012 рр. становили лише 32 % від обсягу, передбаченого Програмою. Міністерством екології та природних ресурсів України, як головним розпорядником бюджетних коштів, не забезпечено належний контроль за ефективним управлінням та використанням бюджетних коштів, що призвело повернення у 2011 р. в Державний бюджет 10966,7 тис. грн або 28 % затверджених бюджетних асигнувань.

Таким чином, з початку реалізації Програми обсяги асигнувань, які виділялися щорічно, не покривали потреби, передбачені на її реалізацію. В результаті заходи за напрямом

будівництво і реконструкція водозахисних дамб виконані на 14 %, розчищення русел річок – 5 %, берегоукріплювальні роботи – 44 %. Через несвочасне відновлення та ремонт об'єктів протипаводкового захисту продовжується їх подальше руйнування.

Кабінету Міністрів рекомендовано при підготовці (доопрацюванні) проекту закону про Державний бюджет України на 2013 р. передбачити кошти на реалізацію Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну р. Дніпро на період до 2021 р., а також за напрямом Комплексний протипаводковий захист у басейні р. Тиси у Закарпатській області, у обсягах, передбачених Програмою, та забезпечити дотримання помісячного розпису асигнувань й належну міжвідомчу та регіональну координацію під час її виконання тощо (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 23.10).

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства у відповідність з Кримінальним процесуальним кодексом України.

Законопроектом (реєстр. №11355), поданим Кабінетом Міністрів, пропонується привести термінологію, яка використовується у законодавчих актах України, у відповідність до понятійного апарату Кримінального процесуального кодексу України, який набирає чинності 19 листопада 2012 р.

Проектом, зокрема, передбачається внести відповідні зміни та доповнення до: Кримінального, Кримінально-виконавчого, Господарського процесуального, Цивільного процесуального, Митного кодексів та Кодексу адміністративного судочинства України, законів «Про виконавче провадження», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму», «Про охоронну діяльність», «Про міліцію», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» тощо.

Члени Комітету підтримали законопроект, прийняття якого дозволить забезпечити можливість практичної реалізації дій, процедур та повноважень, закріплених нормами нового кримінального процесуального законодавства України (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 23.10).

У Верховній Раді зареєстровано законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення боротьби із масовим пияцтвом», що передбачає обмеження на вільний продаж і вживання пива та алкогольних напоїв. Про це повідомляє сайт ВР.

Автор законопроекту, народний позафракційний депутат Р. Зозуля, відзначає, що, відповідно до загальноприйнятих міжнародних норм, вимираючою вважається нація, яка вживає понад 8 л чистого спирту на душу населення на рік. В Україні ж рівень споживання алкоголю на сьогодні становить близько 20 л спирту на людину в рік і є одним з найвищих у світі.

За даними Національної ради з питань охорони здоров'я, щороку через алкоголізм в Україні помирає понад 40 тис. людей, щодня алкоголь вбиває близько 40 українців, йдеться у пояснювальній записці. У більшості країн Європи заборона на продаж алкоголю у нічний час діє поряд із заборонаю продажу алкоголю у загальнодоступних місцях, його продаж дозволено лише у спеціалізованих магазинах або відділах.

Посилаючись на досвід інших країн, Р. Зозуля пропонує встановити в Україні заборону продажу алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива (крім безалкогольного) з 20 години вечора до 11 години ранку, а також заборону продажу алкогольних напоїв та тютюнових виробів на відстані менше, ніж 300 м від загальноосвітніх навчальних та дошкільних закладів (*Західна інформаційна корпорація* (<http://zik.com.ua>). – 2012. – 24.10).

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини В. Лутковська взяла участь у зустрічі міністра закордонних справ України К. Грищенка зі спостерігачами

від іноземних держав і міжнародних організацій, які здійснюють моніторинг виборів в Україні. Про це УНН повідомили у прес-службі Омбудсмена.

У зустрічі також взяли участь представники Адміністрації Президента України, МЗС, МВС, Міністерства юстиції, Держкомтелерадіо, керівники центральних органів виконавчої влади обласних державних адміністрацій, представники спостережних місій та іноземного дипломатичного корпусу.

У своєму виступі Уповноважений В. Лутковська наголосила: «Результатом спостереження за виборчим процесом повинно бути не тільки схвалення чи критика виборчого процесу, але й розробка якісних, конкретних та реалістичних рекомендацій щодо покращення виборчого законодавства та процесу організації виборів».

Такі рекомендації, на думку Уповноваженого з прав людини, мають спиратись на професіоналізм та компетентність спостерігачів у питаннях, пов'язаних не лише зі знанням законодавчої бази нашої країни, але й розуміння місцевого контексту та принципів функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування.

В. Лутковська переконана, що практичне значення та реалістичність рекомендацій залежать від професіоналізму та неупередженості спостерігачів, які мають керуватись, насамперед, рішеннями Копенгагенської наради з людського виміру ОБСЄ.

Омбудсмен України В. Лутковська висловила вдячність міжнародним місіям спостерігачів та іншим міжнародним організаціям, які здійснюють моніторинг виборів в Україні, та запропонувала надати допомогу представникам міжнародних місій та організацій у підготовці рекомендацій (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

Омбудсмен В. Лутковская призвала наблюдателей к уважению. Уполномоченный украинского парламента по правам человека призывает наблюдателей не применять в своих отчетах понятие «техническая партия». Об этом она сказала в

ходе беседы с зарубежными наблюдателями от международных организаций. «Я бы пожелала избегать оценочных суждений, унижающих участников выборов», – сказала В. Лутковская.

По ее словам, выполнение нашей страной рекомендаций иностранных наблюдателей зависит от того, насколько хорошо они будут написаны (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2012. – 24.10).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Під час робочої поїздки до Одеси 24 жовтня Президент України В. Янукович відвідав ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» та ознайомився зі зразками продукції підприємства.

Глава держави високо оцінив ефективність структури виробництва заводу з точки зору реалізації продукції. «20–30 % продукції йде на експорт. Це та продукція, яка стимулює вас, тримає у формі», – сказав він. Президент назвав позитивним фактором для підприємства конкурентоздатність його продукції на зовнішніх ринках. В. Янукович також поспілкувався з трудовим колективом підприємства (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (www.president.gov.ua)). – 2012. – 24.10).

Президент України В. Янукович наголошує на важливості інноваційно-інвестиційного розвитку нашої держави. «Нам потрібні інновації, потрібні технології», – сказав він під час спілкування з трудовим колективом заводу «Одескабель».

Україна обрала інноваційно-інвестиційну модель розвитку, яка передбачає реконструкцію підприємств з використанням сучасних технологій та залученням інвестицій, зазначив глава держави. У цьому контексті він вкотре наголосив на необхідності створення сприятливих умов для роботи інвес-

торів та ведення бізнесу в нашій країні. «Інвестиції ідуть туди, куди їх вигідно вкладати», – зауважив В. Янукович.

Президент висловив переконання, що чим швидшими темпами відбуватиметься модернізація України, тим більше коштів вкладатиметься в реалізацію соціальних ініціатив (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 24.10).

Екологічну складову слід обов'язково враховувати під час будівництва нових підприємств. «Все, що ми зараз будуюмо, ми повинні будувати з урахуванням усіх екологічних норм», – наголосив Президент України В. Янукович під час спілкування з трудовим колективом заводу «Одескабель».

Глава держави наголосив, що власники підприємств не повинні економити на питаннях екологічної безпеки, відтак мають робити все необхідне для забезпечення відповідних норм на виробництвах. «Екологія – це наше майбутнє, це життя наших дітей», – зазначив він.

«Ми повинні з року в рік покращувати екологічні параметри», – сказав В. Янукович (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 24.10).

Президент України В. Янукович відзначає важливість створення університетських клінік на базі медичних університетів. Про це він сказав під час відвідання університетської клініки Одеського національного медичного університету.

Глава держави зазначив, що наука, медицина та медичні дослідження в сучасному світі є нерозривно пов'язаними. «Сьогодні увесь світ йде таким шляхом», – сказав В. Янукович. Президент оглянув клініку та поспілкувався з її колективом (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 24.10).

Президент України В. Янукович взяв участь у відкритті реконструйованого Одеського обласного театру ляльок.

Президент подякував усім, хто долучився до реконструкції та відновлення театру. Він зазначив, що це стало можливим завдяки спільним зусиллям місцевої і центральної влади, а також меценатів. Глава держави оглянув реконструйовану будівлю театру та ознайомився з його історією. Він також поспілкувався з трупю лялькового театру (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).*** – 2012. – 24.10).

Влада поставила собі завдання не залишити без розгляду жодне порушення під час парламентських виборів. Про це Президент України В. Янукович сказав, спілкуючись з представниками ЗМІ в Одесі.

Президент зазначив, що сьогодні всі голови обласних держадміністрацій усвідомлюють відповідальність, яку несе влада як під час підготовки до виборів, так і в день голосування. «Ми будемо намагатися зробити все, щоб підрахунок голосів був реальним, справедливим, щоб вибори пройшли в умовах, рівних для всіх учасників цієї виборчої кампанії», – сказав В. Янукович. Він додав, що більшість порушень, які фіксуються в ході виборчої кампанії, мають несистемний характер (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).*** – 2012. – 24.10).

23 жовтня Президент України В. Янукович побував з робочою поїздкою у Автономній Республіці Крим.

Питання розвитку АР Крим знайдуть своє відображення в Національному плані дій на 2013 р. у рамках реалізації Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. Про це Президент України В. Янукович сказав під час наради з адміністративно-господарським активом Криму в Сімферополі. «Національний план дій буде готовий у грудні. Ми його

розглянемо і затвердимо. Безумовно, відповідне місце там повинен займати Крим, який має свої специфіку та структуру економіки», – зазначив глава держави.

Президент підкреслив, що питання розвитку Криму розглядатимуться в Національному плані дій саме з урахуванням місцевої структури економіки, географічного положення та пріоритетних напрямів розвитку півострова.

Глава держави вкотре наголосив, що виконання Національного плану дій у рамках Програми реформ наблизитиме Україну до поставленої мети – зростання національної економіки, підвищення її конкурентоспроможності та покращення якості життя людей (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 23.10).

*Під час робочої поїздки до Сімферополя Президент України В. Янукович ознайомився з роботою Кримського центру професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості. Глава держави, зокрема, оглянув майстерні, де готують слюсарів, токарів та електрозварювальників, навчально-виробничу оранжерею та тренажер для підготовки водолазів і матросів-рятувальників (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 23.10).*

Прем'єр-міністр доручив на основі аналізу висновків і зауважень результатів рейтингу «Doing Business – 2013» знайти рішення для подальшого збільшення свободи підприємницької діяльності в Україні, а відтак, посилення позицій України в світі. Про це Прем'єр-міністр України М. Азаров повідомив на засіданні Кабінету Міністрів 24 жовтня.

Глава уряду наголосив, що щойно опублікований звіт Світового банку і Міжнародної фінансової корпорації «Doing Business – 2013» зафіксував значний прогрес України, яка піднялась одразу на 15 позицій. «Таким чином, наша держава продемонструвала найбільший прогрес з-поміж європейських країн», – сказав М. Азаров.

При цьому Прем'єр-міністр наголосив, що «це краща відповідь тим, хто стверджує, ніби в Україні неможливо робити бізнес, ніби мале і середнє підприємництво нищиться. Краща відповідь тим, хто демагогічно вимагає скасувати Податковий кодекс та інші дерегулятивні акти нашого уряду».

Глава уряду повідомив, що найбільше зростання рейтингу України – аж на 66 позицій – на 50-е місце в світі – відбулось саме за показником «простота започаткування бізнесу». А друга найвища оцінка – покращення рейтингу на 18 позицій – саме за позитивні зрушення у сфері оподаткування.

«Рейтинг Світового банку поставив Україну у трійку країн-лідерів, які здійснили найбільш помітні та ефективні реформи у своїй економіці. Так незалежні експерти оцінили політику нашого уряду», – наголосив М. Азаров.

Водночас глава уряду зазначив, що аналітичний звіт Світового банку містить ряд позицій щодо ризиків і недоліків розвитку бізнесу в Україні. Тому нам необхідно ретельно проаналізувати висновки і зауваження, які містяться у цьому авторитетному рейтингу, знайти необхідні рішення для подальшого посилення позицій України.

Прем'єр-міністр доручив Міністерству економічного розвитку і торгівлі разом з Міністерством фінансів та Держпідприємництвом зробити такий аналіз і запропонувати план практичних дій на наступний рік (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 24.10).

Третій рік поспіль в країні значно зростає внутрішній товарообіг (з початку поточного року – на 20 %). Про це заявив Прем'єр-міністр М. Азаров на засіданні Кабміну, передає сайт уряду.

«Це свідчить про стале зростання купівельної спроможності громадян і про правильність курсу на розвиток саме внутрішнього споживання, і притому вітчизняних товарів», – наголосив М. Азаров.

При цьому він підкреслив, що цього уряду вдалося досягти в умовах, коли – у світі, у більшості європейських країн – відбувається фінансово-економічна криза. «У багатьох країнах про зростання взагалі забули. Натомість падає

виробництво, росте безробіття, реально скорочуються соціальні гарантії, – сказав М. Азаров. – Це очевидні факти, яких не хочуть бачити наші опоненти. Але не можна ігнорувати того, на якому тлі, в яких умовах ми продовжуємо підтримувати економічне зростання, продовжуємо адміністративну реформу, дерегуляцію економіки, які насправді дають позитивні результати» (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua)). – 2012. – 24.10).

Прем'єр-міністр України М. Азаров провів зустріч з депутатом Європарламенту від Литовської Республіки В. Іспасккіс у Кабінеті Міністрів 23 жовтня.

Сторони обговорили питання двостороннього співробітництва, зокрема торговельно-економічного і політичного. М. Азаров охарактеризував взаємовідносини між Україною та Литвою як дружні і взаємовигідні, висловивши вдячність депутату Європарламенту за підтримку України у ЄС. «Ми цінуємо позицію Литви у підтримці євроінтеграційного шляху України», – зазначив він.

У свою чергу В. Іспасккіс запропонував відкрити Бюро членів Європарламенту – друзів України.

Прем'єр-міністр наголосив на зацікавленні України у збільшенні товарообігу з Європейським Союзом (*Урядовий портал* (www.kmi.gov.ua)). – 2012. – 23.10).

Україна організує виставку з презентації досягнень нашої держави у різних сферах у рамках пленарного засідання у Страсбурзі. Таку пропозицію депутата Європарламенту від Литовської Республіки В. Іспасккіс підтримав Прем'єр-міністр України М. Азаров під час зустрічі у Кабінеті Міністрів 23 жовтня.

«Потрібно, щоб частіше було чути голос України у Європарламенті», – сказав депутат Європарламенту від Литовської Республіки, додавши, що під час презентації України 700 депутатів з різних країн могли б ознайомитися зі стенда-

ми за певними галузями економіки і культури, з різними представництвами тощо. «Діюча влада повинна представити і себе якнайкраще», – додав він (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 23.10).

Прем'єр-міністр України М. Азаров ознайомився з реконструкцією та добудовою швидкісної трамвайної лінії на житловому масиві Троєщина у м. Києві від вул. Милославської до пересадочного вузла на міську кільцеву електричку.

«Ми витратили десять хвилин для того, щоб доїхати від цієї станції до пересадки на лінію кільцевої електрички. Мешканці Троєщини отримали зручний вихід до кільцевої електрички та у центр міста», – сказав М. Азаров.

Водночас глава уряду підкреслив, що уряд і столична влада працюють зараз над тим, щоб збільшити кількість рухомого складу міської електрички та максимально зменшити інтервали руху.

«Всі вагони збудовані в Києві – це значно здешевило реалізацію цього проекту. І надзвичайно важливо, що таке масштабне будівництво здійснено за рік. Я б назвав ці темпи рекордними для Києва», – сказав М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 24.10).

Україна сподівається отримати транш від Міжнародного валютного фонду, разом з тим не піднімаючи ціни на побутовий газ та опалення. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров в інтерв'ю агентству Reuters у вівторок.

Фонд не виділяв кошти України з початку 2011 р., після того, як уряд відмовився підвищувати тарифи на енергоносії для населення, вважаючи, що громадяни не повинні нести тягар несправедливо високої ціни на російський газ. «Всі основні грошові та якісні критерії виконуються. Звичайно, це створює сприятливі умови для відновлення фінансування України. Ми сподіваємося, що досягнемо цієї домовленості», – зазначив Прем'єр-міністр (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 24.10).

Уряд підготував законодавче поле для стимулювання створення нових робочих місць та покращення ситуації в сфері зайнятості населення. Програма розроблена на період до 2017 р. Про це розповів 24 жовтня на брифінгу в Будинку Уряду голова Державної служби з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва М. Бродський. Документ створено з метою забезпечення комплексного підходу в реалізації політики зайнятості, він визначає основні завдання у цій сфері.

Програма передбачає 10 основних напрямів роботи. Серед них, зокрема, стимулювання створення нових робочих місць.

«Роботодавцю на новостворені робочі місця буде компенсовано суму сплаченого єдиного соціального внеску (в середньому 41,2 %). Компенсація буде здійснюватися протягом одного року з дня працевлаштування такого працівника за умови, що він не буде звільнений протягом наступного року після закінчення виплати компенсації. У разі звільнення працівника з ініціативи роботодавця кошти повертаються у повному обсязі до бюджету Фонду», – пояснив голова Держслужби з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва .

Завдяки реалізації Програми очікується, що у 2017 р.: чисельність зайнятого населення збільшиться до 21,4 млн осіб; рівень зайнятості становитиме 64,3 % і досягне середнього рівня по країнах ЄС; рівень безробіття, визначений за методологією Міжнародної організації праці, знизиться з 7,9 до 6,3 відсотка. При цьому, згідно з прогнозами фахівців, безробіття серед молоді знизиться з 19 % до 13 % (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 24.10).

Міністр аграрної політики та продовольства України М. Присяжнюк підтвердив повну заборону на експорт пшениці з України. Заборона на вивезення пшениці вводиться з 15 листопада 2012 р. Про це міністр заявив агентству Reuters. Що стосується фуражного зерна, в тому числі ячменю і кукурудзи, то раніше М. Присяжнюк заявляв, що «ніяких експортних обмежень робити не будемо, навпаки – будемо стимулювати». За офіційними даними, Україна експортувала 7,1 млн т зерна

станом на 18 жовтня, в тому числі 3,57 млн т пшениці. При цьому в поточному році зібрано пшениці 15,50 млн т, тоді як її внутрішнє споживання становить 12 млн т.

Урожай зерна в Україні, за прогнозами Мінагропроду, цього року становитиме близько 46 млн т, проти рекордних 56,7 млн т 2011 р. Потребу країни в зерні експерти оцінюють в 28,7 млн т на рік (*Західна інформаційна корпорація* (<http://zik.com.ua>). – 2012. – 24.10).

Міністр фінансів України Ю. Колобов провів зустріч з представниками делегації ЄС на чолі з Я. Томбінським, Головою Представництва ЄС в Україні. Темою зустрічі стало обговорення поточної економічної ситуації та заходів, які вживаються українським урядом щодо стимулювання економіки в Україні.

У ході бесіди Ю. Колобов розповів про реформи, що реалізуються в Україні. Як зазначив міністр фінансів, першочерговим завданням українського уряду є стимулювання економічної активності, оскільки це забезпечить зростання доходів не тільки державної скарбниці, але, найголовніше – зростання доходів громадян країни. Також проводиться виважена монетарна політика, яка спрямована на підтримку стабільного курсу національної валюти та безпечного рівня інфляції. Така політика, на його думку, закладає фундамент для стабілізації макроекономічної ситуації та покращення інвестиційного клімату в Україні.

Паралельно міністр фінансів відзначив, що з метою підтримки економічного зростання та, враховуючи зростання попиту на державні цінні папери, Україна помітно збільшує свою присутність на міжнародних фінансових ринках, а також на внутрішньому фондовому ринку.

Говорячи про бюджет, Ю. Колобов підкреслив, що план доходів виконується вчасно і в повному обсязі, а розпочаті економічні реформи сприятимуть такій тенденції й надалі. У свою чергу, це закладає підґрунтя для прийняття реалістичного та збалансованого бюджету на наступний рік.

Представники ЄС підтримали обраний українським урядом курс реформ та заходи, спрямовані на розвиток економіки. Во-

ни також висловили зацікавленість у подальшому співробітництві. Підбиваючи підсумки, міністр фінансів наголосив на тому, що на шляху до євроінтеграції плідна співпраця України з ЄС є одним із важливих пріоритетів зовнішньої політики (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2012. – 24.10).

В Україні буде побудовано чотири високотехнологічні центри для обслуговування швидкісних міжрегіональних електропоїздів, які замінять сотні нинішніх депо. Про це 24 жовтня повідомив віце-прем'єр-міністр України – міністр інфраструктури Б. Колесніков під час відкриття технічної пасажирської станції «Дарниця». «Технічна пасажирська станція «Дарниця» – це сучасний центр центрально-північного вузла. Буде центр на Заході і Сході. І після відкриття одеського-сімферопольського напрямку – південний центр. Тобто, ці чотири центри замінять декілька сотень депо», – повідомив Б. Колесніков, додавши, що це значно зекономить витрати на обслуговування поїздів. Будівництво центрів за новим зразком, за словами віце-прем'єр-міністра, довготривалий процес і займе не один рік (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2012. – 24.10).

ПОЛІТИКА

Центральна виборча комісія зобов'язала дільничні виборчі комісії поінформувати виборців про відсутність відеоспостереження у кабінках для голосування. Відповідні зміни Центровиборчком вніс до порядку здійснення відеоспостереження на виборчій дільниці під час парламентських виборів, передає УНН.

Згідно до документу при вході до приміщення для голосування, а також у середині цього приміщення на видному місці має розміщуватися аркуш формату А4 з написом: «Обережно, ведеть-

ся відеоспостереження», а далі великими літерами: «У кабіні для голосування відеоспостереження не проводиться».

Цією ж постановою Комісія дозволила заходити до приміщення для голосування технічним працівникам для забезпечення роботи системи відеоспостереження (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

23 жовтня відбулася чергова зустріч голови Центральної виборчої комісії В. Шаповала з міжнародними спостерігачами. Цього разу він зустрівся з головою місії спостереження від Виконкому СНД, першим заступником голови Виконкому СНД В. Гаркуном. Під час розмови сторони обговорили хід виборчого процесу. Також голова Комісії поінформував щодо її діяльності, спрямованої на підготовку виборів.

У свою чергу, В. Гаркун поділився першими, за його словами, позитивними враженнями спостереження за виборами: «Місія спостерігачів Виконавчого комітету Співдружності незалежних держав, до якої сьогодні входить понад 270 спостерігачів, приступила до моніторингу парламентських виборів ще 29 вересня. Ми активно працювали цей період, що дозволило побувати в 15 областях України і реально оцінити підготовку на місцях на рівні окружних і дільничних виборчих комісій. За підсумками вивчення ситуації можу констатувати, що побачене у цілому нас задовольнило. Виборчі комісії повністю укомплектовані, дільниці цілком готові, зокрема, методична література представлена у достатній кількості. Зрозуміло, що остаточні висновки ми оформимо після дня голосування. Але вже зараз можна говорити про те, що є належні можливості для донесення до виборця своїх програм і платформ у кандидатів і політичних сил». При цьому голова місії акцентував увагу на тому, що її представники перед початком роботи ретельно вивчили нову законодавчу базу. На його думку, Закон «Про вибори народних депутатів України» загалом відповідає демократичним принципам організації виборів у світі.

Під час розмови голова ЦВК зазначив, що Комісія з увагою ставиться до усіх спостережних місій: «Ми дуже цінуємо роботу спостерігачів на всіх минулих виборах і нинішніх

виборах народних депутатів України. Офіційний спостерігач – це та особа, яка нам допомагає, це, так би мовити, запобіжник від можливих порушень. Цього разу Комісія зареєструвала рекордну кількість – 3797 міжнародних спостерігачів, діяльність яких має бути гармонізована із діяльністю десятків тисяч вітчизняних спостерігачів».

Прощаючись з гостями, В. Шаповал побажав їм успіхів у роботі по спостереженню за виборами в Україні і тільки позитивних вражень від парламентських виборів (*Сайт Центральної виборчої комісії (<http://www.cvk.gov.ua>). – 2012. – 23.10*).

Все политические силы во время избирательной кампании получили равный доступ к СМИ и могут свободно проводить агитацию. Более того – оппозиционные силы больше представлены в масс-медиа.

Об этом заявил Премьер-министр Украины Н. Азаров на заседании Кабинета Министров 24 октября.

Как свидетельствует мониторинг Гостелерадио, базирующийся на данных статистики, оппозиционные силы больше представлены в теле- и радиоэфирах, в печатных СМИ и Интернете. «В полтора-два раза больше, чем провластные силы», – подчеркнул Н. Азаров.

Так, на ведущих общенациональных телеканалах за период 24 сентября – 14 октября 2012 г. объем эфирного времени, посвященного освещению действий и точек зрения представителей оппозиции, был на 62 % больше, чем объем эфирного времени, который использовали представители власти вместе с представителями Партии регионов.

«Накануне голосования отдельно хочу подчеркнуть, что представители оппозиции есть во всех избирательных комиссиях, – добавил глава правительства. – И они имеют все возможности принимать полноценное участие в их работе» (*Офіційний сайт Партії Регіонів (<http://www.partyofregions.org.ua>). – 2012. – 24.10*).

Народный депутат Украины, заместитель председателя Партии регионов (ПР) по вопросам международной политики Л. Кожара отметил, что заявления некоторых международных наблюдателей о том, что украинские выборы, которые еще не прошли, уже являются недемократическими, – это нарушение международных правил. Об этом он заявил во время пресс-конференции в официальном пресс-центре ПР 24 октября, комментируя заявления канадских наблюдателей о выборах в Украине.

«Содержание отчета некоторых канадских организаций, к сожалению, уже известно. И эти отчеты являются отрицательными. Руководитель делегации Мирового конгресса украинцев уже озвучил свою позицию: выборы в Украине нельзя признавать демократическими и такими, которые уже состоялись в соответствии с международными стандартами», – сказал политик.

Л. Кожара отметил, что подобные заявления «негативным образом влияют на ход предвыборной кампании в самой стране. И становятся инструментом в борьбе политических сил Украины».

«Для меня такие заявления – полное воспроизведение заявлений некоторых оппозиционных сил в Украине. А это свидетельствует о том, что определенные международные наблюдатели очень тесно сотрудничают с некоторыми оппозиционными силами, что является нарушением международного права и законодательства страны», – добавил парламентарий (*Офіційний сайт Партії Регіонів (<http://www.partyofregions.org.ua>). – 2012. – 24.10*).

Опозиція допускає, що в разі суттєвих фальсифікацій на виборах до Верховної Ради будуть організовані масові протести. Про це «Українській правді» повідомив прес-секретар ВО «Свобода» Ю. Сиротюк. Однак він зазначив, що можливі сценарії ще обговорюються. «Ми зараз узгоджуємо всі дії і всі плани разом з об'єднаною опозицією «Батьківщина»», – повідомив він.

Ю. Сиротюк зазначив, що опозиція закликає людей прийти на виборчі дільниці після закриття, щоб проконтролювати

процес підрахунку голосів. «І якщо ми будемо бачити, що результати екзит-полів кардинально відрізняються від тих результатів, які оприлюднить Центральна виборча комісія, ми однозначно будемо закликати людей виходити на вулиці», – заявив він.

При цьому Ю. Сиротюк додав, що опозиція не має наміру подавати офіційних заявок на проведення мітингів після виборів, щоб влада не знала про її плани і не могла їм зашкодити.

У той же час у Міністерстві внутрішніх справ заявили про відсутність офіційних заявок від політичних сил на проведення мітингів вночі після виборів Верховної Ради (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 24.10).

Подсчет результатов голосования на предстоящих парламентских выборах будет сопровождаться сложной борьбой. Об этом заявил экс-спикер Верховной Рады А. Яценюк на пресс-конференции во Львове.

«Хорошо, что у нас есть широкое представительство в участковых комиссиях и понятно, что западную и центральную Украину нам легче проконтролировать, чем восточную», – отметил он. Он также выразил опасение из-за итогов голосования на востоке Украины, традиционно поддерживающем Партию регионов. «Я больше всего переживаю, что в восточной Украине будет повышенная явка избирателей. Думаю, что на востоке они будут намеренно увеличивать явку избирателей, и мне уже известно об их технологиях – подвоз избирателей на участки из-под палки», – заявил он. По словам А. Яценюка, ему известно, что в восточных областях уже составляют списки по всем предприятиям и бюджетным учреждениям, а также списки руководителей предприятий и поручают им обеспечить подвоз избирателей на участки.

Он потребовал от властей обеспечить честный подсчет голосов, как по партийным спискам, так и в мажоритарных округах, подчеркнув, что это даст возможность ОБСЕ и Евросоюзу признать парламентские выборы в Украине хотя бы частично соответствующими стандартам демократии.

Ранее Европейская сеть организаций по наблюдению за выборами ENEMO назвала самыми распространенными нару-

шеннями перед виборами злоупотребили административним ресурсом і порушення в формуванні участкових избиркомів. А Гражданская сеть «Опора» добавила в этот список подкуп избирателей (*МинПром – інформація бизнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 24.10).

Об'єднана опозиція «Батьківщина» та ВО «Свобода» разом боротимуться проти фальшування владою результатів виборів. Зокрема, вони проведуть паралельний підрахунок голосів. Про це 23 жовтня повідомили журналістам голова ради об'єднаної опозиції «Батьківщина» А. Яценюк та голова ВО «Свобода» О. Тягнибок після зустрічі з жителями Зборова на Тернопільщині.

Вони наголосили, що паралельний підрахунок голосів дасть змогу захистити волевиявлення виборців. «Спостерігачів у нас буде не 33 тис., скільки є дільниць, а набагато більше – так що зможемо реально вже до ранку мати об'єктивні результати виборів по Україні», – додав экс-спікер ВР.

А. Яценюк також підкреслив, що відеокамери, встановлені на виборчих дільницях, об'єднана опозиція «Батьківщина» та ВО «Свобода» використовуватимуть для контролю за явкою виборців. «За нашими даними, влада хоче збільшити явку на східній Україні на 10 % від фактичної. Ми будемо так само через ці камери рахувати кожного, хто носитиме пачки бюлетенів і вкидуватиме їх», – додав голова ради об'єднаної опозиції (*Західна інформаційна корпорація* (<http://zik.com.ua>). – 2012. – 24.10).

Об'єднана опозиція у Чернівцях пікетувала обласну державну адміністрацію. У мітингу взяли участь народний депутат України Г. Москаль та заступник начальника штабу об'єднаної опозиції «Батьківщина» А. Пишний.

Мітингувальники протестували проти ситуації, яка склалася з місцевими ЗМІ. Учора стало відомо, що з телеканалу ТВА звільнилася журналістка – через тиск влади на редакційну

політику каналу та засилля «джинси» на користь провладного кандидата. «Менеджер каналу дозволяє собі знімати програми з прямого ефіру, якщо в них міститься критика, що стосується влади, і водночас дає «зелене світло» «чорнусі» проти опозиції», – наголошують учасники акції.

На мітингу біля стін облдержадміністрації в середу, 24 жовтня, представники буковинської об'єднаної опозиції «Батьківщина» заявили, що кандидати до парламенту від влади соромляться своєї партійної приналежності, уникають відкритих дебатів з опозицією і перейшли до прямого тиску на ЗМІ.

Народний депутат Г. Москаль закликав сказати категоричне «Ні!» владі і усунути від керівництва областю ставленика ПР М. Папієва.

У свою чергу, об'єднана опозиція звернулася до Комісії з журналістської етики та Незалежної медіа-профспілки через факти тиску голови Чернівецької облдержадміністрації М. Папієва на телеканал ТВА та втручання влади в редакційну політику каналу на угоду кандидату в депутати від Партії регіонів В. Михайлішину (*Сайт партії «Фронт змін»* (<http://frontzmin.ua>). – 2012. – 24.10).

Для якісної роботи українського парламенту кількість народних депутатів необхідно скоротити до 150 осіб. Про це сказала лідер партії «Україна – Вперед!» Н. Королевська, повідомили УНН у прес-службі політсили. За її словами, утримання нинішніх 450 депутатів занадто дорого обходиться Україні.

«Ми виступаємо за скорочення кількості депутатів до 150 осіб. При цьому необхідно скасувати недоторканність для них, рівень їхньої заробітної плати та пенсії привіряти до мінімального по країні, а також позбавити депутатів всіх пільг та привілеїв», – зазначила політик (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

Київська область б'є рекорди по кількості фальшивих матеріалів та брудних виборчих технологій по відношенню до політичної партії «УДАР» та її кандидатів по одномандатних округах, повідомляє сайт «УДАРу». Для цього вико-

ристовуються як відверто наклепницькі листівки без жодних вихідних даних, так і цілком легальні комунальні видання, що фінансуються коштами українських платників податків.

Так, у 91 виборчому окрузі активісти «УДАР» виявили фальшиве звернення до виборців Київщини від імені лідера партії В. Кличка із закликом не голосувати за опозиційного кандидата Р. Сольвара. У підробній листівці йдеться про те, що кандидат від «УДАР» начебто порушив партійну дисципліну, за що його позбавили членства в партії. Жодної інформації про замовника і тираж фальшиві агітки не містили.

Водночас, у Броварах за ніч з'явилося відразу чотири різновиди наклепницьких матеріалів про кандидата від партії «УДАР» по 97 округу П. Різаненка. Виборці Броварів знайшли у своїх поштових скриньках несправжню газету ВО «Батьківщина», спецвипуск якої був присвячений критиці кандидата у депутати.

У Київському обласному штабі партії «УДАР» констатують, що із наближенням дати виборів обсяг бруду та неправдивих матеріалів про «УДАР» та її лідера В. Кличка зростає у геометричній прогресії, однак вважають ці технології неефективними (*Сайт партії УДАР Віталія Кличка* (<http://klichko.org/ua>). – 2012. – 24.10).

Партія «УДАР» вестиме паралельний підрахунок голосів і разом з колегами по опозиції та демократично налаштованими мажоритарними кандидатами протидіятиме будь-яким спробам можливих фальсифікацій результатів виборів. Спостерігачі від «УДАР» ретельно відстежуватимуть роботу виборчих комісій всіх рівнів. Про це заявив лідер партії «УДАР» В. Кличко під час спілкування з журналістами на Рівненщині.

За словами В. Кличка, ситуація з формуванням комісій сьогодні є загрозою демократичному проведенню виборів в країні. «Ми маємо факти, коли деякі дільничні комісії майже на 100 % складаються з представників партії влади. Коли представники «технічних партій» не приховують, що

працюють на ПР. Тому сьогодні завдання номер один для демократичних сил – забезпечити контроль над роботою комісій через представників опозиційних партій і мажоритарників, а також міжнародних та вітчизняних спостерігачів», – наголосив він (*Сайт партії УДАР Віталія Кличка* (<http://klichko.org/ua>). – 2012. – 24.10).

По состоянию на 24 октября уже более 30 тыс. украинцев зарегистрировались на веб-портале «Выборы-2012», на котором они смогут в режиме он-лайн наблюдать за ходом голосования на выборах в Верховную Раду Украины.

Об этом рассказал представитель компании «Ситроникс» в Украине во время презентации портала. В тоже время, по прогнозам Г. Никитенко, предполагается, что до дня выборов на сайте будет зарегистрировано до 10 млн желающих понаблюдать за голосованием на участках.

В то же время представитель компании, устанавливающей системы видеонаблюдения, сообщил, что одновременно за голосованием на одном избирательном участке могут следить до 10 тыс. зрителей. «Одновременно на сайте могут находиться до 300 тысяч пользователей», – отметил специалист (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 24.10).

Українці не зможуть подитивитися он-лайн трансляцію приблизно з 5 % виборчих дільниць. Такий прогноз в інтерв'ю журналістам зробила генеральний директор компанії «Сітронікс» в Україні К. Чала, передає кореспондент УНН.

За її словами, під час виборчої кампанії буде працювати кілька аварійних бригад. «В разі наявності технічних проблем з трансляцією їх можна буде вирішити приблизно за годину-півтори», – наголосила вона, додавши, що компанія буде робити все можливе для он-лайн трансляції з максимальної кількості виборчих дільниць.

Як відомо, на виборчих дільницях під час виборів до Верховної Ради будуть задіяні відеокамери. Однак у режимі пря-

мої трансляції вони працюватимуть лише під час самого голосування, а не підрахунку голосів. 4 червня Рада виділила ЦВК 993,6 млн грн для оснащення виборчих дільниць на парламентських виборах системами відеоспостереження (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

Глава українського Комітета виборців А. Черненко впевнений, що в останні дні перед парламентськими виборами ожесточиться боротьба між кандидатами.

Об этом он заявил в Киеве. А. Черненко советует избирателям защитить свой голос и проголосовать. По его словам, в день голосования не стоит ожидать скандалов. Иное дело – процесс подсчета голосов, когда, по его мнению, на участках возможно отключение света, вброс бюллетеней, порча бюллетеней.

Грубых фальсификаций по партийным спискам не будет, так как власть не заинтересована в этом. Однако ситуация обострится, так как кандидаты-мажоритарщики раздают направо и налево деньги или вбрасывают черный пиар (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 24.10).

24 жовтня рух «Чесно» розпочав всеукраїнську акцію з інформування виборців про результати моніторингу кандидатів у депутати на відповідність критеріям доброчесності.

Як повідомили ІА ЗІК у прес-службі руху «Чесно», протягом трьох днів у 25 регіонах країни буде поширено близько півмільйона листівок «Чесно» з переліком порушників критеріїв доброчесності. Також учасники руху проведуть адресні акції з інформування виборців в окремих округах Київщини, східних та західних областей. Поширюватимуть листівки понад 400 волонтерів та учасників руху «Чесно» в усіх областях України.

Листівки з результатами дослідження виготовлено за підтримки міжнародних благодійних організацій та за кошти, що надійшли на благодійний рахунок «Чесно». Зокрема, руху

«Чесно» вдалося зібрати 112 830 грн, що надійшли як благодійна допомога на виготовлення та розповсюдження листівок з результатами дослідження (*Західна інформаційна корпорація* (<http://zik.com.ua>). – 2012. – 24.10).

В день виборів за порядком будуть слідити около 65 тис. правоохоронителів. С 20 октября личный состав органов внутренних дел переведен на усиленный вариант оперативно-служебной деятельности.

Об этом во время брифинга в Кабинете Министров заявил заместитель министра внутренних дел В. Ратушняк.

Кроме того, он напомнил, что закон о выборах народных депутатов обязывает сотрудников милиции обеспечить перевозку избирательной документации из окружных комиссий в участковые. По его словам, перевозка начнется 25 октября (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 24.10).

ЕКОНОМІКА

Підприємства заборгували Пенсійному фонду 1,067 млрд грн. Про це йдеться у повідомленні Фонду.

«На 1 жовтня 2012 р. 135 підприємств заборгували 354,9 млн грн єдиного внеску та 712,9 млн гривень страхових внесків та інших платежів до фонду», – сказано в повідомленні.

За даними відомства, «першість» у рейтингу боржників утримують Казенне підприємство «Шосткинський казенний завод «Зірка», яке заборгувало Фонду 83,7 млн грн, Харківське КП «Міськелектротранс» – 70,5 млн грн, ПАТ «Шахтоуправління Донбас» – 70,2 млн грн, держпідприємство «Держжинськвугілля» – 66,5 млн грн.

Як повідомлялося, у вересні 2012 р. дефіцит Пенсійного фонду становив 8 млрд грн (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 24.10).

Світовий банк за 20 років роботи в Україні надав позик нашій державі на загальну суму понад 7 млрд дол. Про це під час прес-клубу у представництві ООН в Україні сказав керівник служби зв'язків з громадськістю Представництва Світового банку в Україні Д. Деркач, передає кореспондент УНН. За його словами, ці кошти були надані на реалізацію 41 проекту.

«Ці проекти охоплюють широкий спектр питань. Починаючи від системи комунального господарства і завершуючи реабілітацією доріг», – зауважив Д. Деркач.

Серед проектів Світового банку в Україні Д. Деркач назвав позику на реабілітацію автодороги Київ – Харків. Також серед проектів у банку назвали участь в модернізації комунального господарства у Львові, результатом якого стало регулярне водопостачання у цьому місті (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

З держбюджету профінансовано 4 млрд 400 млн гривень для здійснення компенсаційних виплат вкладникам Ощадного банку СРСР. Про це УНН повідомили у прес-службі Мінфіну.

«Станом на 24 жовтня 2012 р. Міністерством фінансів профінансовано з державного бюджету, а АТ «Ощадбанк» фактично отримано 4 млрд 400 млн грн, з яких 23 жовтня поточного року – 300 млн грн для виплати вкладникам, відомості про яких станом на 1 січня 2012 р. внесено до інформаційно-аналітичної системи «Реєстр вкладників заощаджень громадян» та які не отримали протягом 2008 р. компенсацію втрат від знецінення грошових заощаджень, у межах залишку проіндексованого вкладу, але не більше ніж 1000 грн на одного вкладника, а також виплати спадкоємцям вкладників у розмірі 500 грн», – йдеться у повідомленні (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

За 9 місяців 2012 р. загально-торгівельний баланс продуції АПК склав 17,95 млрд дол. Про це йдеться на офіційному сайті Мінагропроду.

Як зазначається у повідомленні, за цей період Україна експортувала продукції агропромислового комплексу на суму 12,4 млрд дол. та імпортувала на 5,55 млрд дол.

За 9 місяців 2012 р. зовнішньоторговельний обіг продукції АПК складав 17,95 млрд дол., з яких 9,56 млрд становить експорт продукції харчової та переробної промисловості.

Порівняно з відповідним періодом минулого року товарообіг аграрної продукції збільшився на 12,3 % (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 24.10).

Государственное предприятие Антонов разрабатывает грузовую версию на основе реактивного пассажирского самолета Ан-158, сообщил президент-генеральный конструктор предприятия Д. Кива.

«Наша новая программа в развитии семейства самолетов Ан-148 – это создание грузового Ан-178 на базе элементов самолета Ан-158. Это самолет грузоподъемностью 18 т. Мы начали его рабочее проектирование», – подчеркнул он. Он отметил, что компания провела исследование рынка транспортных самолетов.

«Увидели, что есть свободная ниша в сегменте машин грузоподъемностью большей, чем у нашего Ан-74 и итальянского С-27, и меньшей, чем у американского самолета С-130. Мы ее хотим занять самолетом Ан-178. Мы видим, что самолет в этом классе очень востребован», – заявил генеральный конструктор.

«Машина получается красивой. В 2014 г. мы хотим ее поднять», – убежден Д. Кива (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 24.10).

В Хмельницкой области была открыта солнечная электростанция. Согласно сообщению пресс-службы Хмельницкой облгосадминистрации, солнечная электростанция была открыта в селе Ясеновка благодаря финансированию инвесторов из Чехии. Станция была построена за 5 недель и сейчас имеет мощность 1 МВт. Для ее строительства было выделено 26 млн грн.

Станция расположилась на площади 2,5 гектара. Известно, что энергия ею будет производиться ежегодно в количестве 2,3 млн кВт-ч. При этом в Хмельницкой облгосадминистрации подчеркнули, что вскоре мощность построенной станции планируется довести до 5 МВт. Эксплуатировать станцию намерены в течение следующих 35 лет (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 24.10).

З початку року прибутки пайовиків зросли, констатують у Держземагентстві. Якщо минулого року за гектар ріллі селянин отримував мінімум 350 грн за 12 місяців, то до кінця 2012-го середній розмір орендної плати має зрости до 600 грн.

У відомстві кажуть, заробляють аграрії більше, бо збільшили нормативно-грошову оцінку ріллі. З першого січня в 1,7 рази. Завдяки цьому індексу зросли і надходження до бюджету. Якщо торік сільгоспвиробники сплатили до держскарбниці фіксованого податку на 125 млн грн, то у 2012 р. сума становитиме 220 млн. У Держземагентстві планують, що вже наступного року затвердять нову методику визначення нормативно-грошової оцінки земель сільгосппризначення. Відповідно коефіцієнти, які застосовують до неї, можуть зрости або ж зменшитись (*Український Бізнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 24.10).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Ціни на пшеницю на світових ринках зросли у середу після того, як надійшло підтвердження заборони України на вивзнення зерна з країни, передає УНН з посиланням на Bloomberg.

«Ціни на пшеницю зростають у зв'язку з повідомленням про рішення українського уряду ввести заборону на експорт», – йдеться у повідомленні.

Грудневий контракт на пшеницю на торгах у Чикаго подорожчав на 0,6 %. За оцінками Мінсільгоспу США, урожай пшениці у Росії, Казахстані та Україні зменшиться цього року на 37 %, що призведе до зниження світових запасів до мінімуму за чотири роки. Зокрема, міністерство чекає падіння поставок української пшениці на світові ринки до 4 млн т – найнижчого рівня за 5 років (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

Украинская гривна к концу года девальвирует на 10 %. Об этом заявил директор группы по европейским странам с развивающейся экономикой Ч. Севиль во время VII ежегодной конференции Fitch Ratings в Украине.

По его словам, ВВП ускорит свой рост до 3,2 % в 2013 г. по сравнению с 0,5 % в 2012 г. Как говорится в пресс-релизе Fitch, если будет девальвация, то к концу года гривна будет стоить до 8,8 грн за один доллар. Агентство также прогнозирует снижение золотовалютных резервов Украины до 27,1 млрд долл. по сравнению с 31,8 млрд долл. на конец 2011 г.

Как отмечается в отчете, украинский банковский сектор в случае заметной девальвации или продолжения замедления экономики будет в высокой степени подвержен рискам, однако в настоящее время банковская система является несколько более устойчивой к негативным шокам, чем в 2008 г. Вместе с тем, курсовые риски могут негативно повлиять на банки. Ч. Севиль также сказал, что Fitch прогнозирует среднегодовую инфляцию в 2,2 % в 2012 г. и 6,5 % в 2013 г. Дефицит бюджета может вырасти до 5,1 % ВВП в 2012 г. и уменьшиться до 3,8 % в 2013 г., дефицит счета текущих операций ожидается на уровне 6,6 % ВВП в 2012 г. и 5,2 % в 2013 г., валовый внешний долг страны может вырасти до 80,6 % ВВП в 2012 г. и 84,2 % ВВП в 2013 г. Согласно прогнозу Fitch, валовые резервы могут снизиться до 27,1 млрд долл. в 2012 г. и 26,2 млрд долл. в 2013 г. (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 24.10).

У Національному банку України вважають нульову інфляцію тимчасовим фактором. Про це в ході VII щорічної конференції Fitch Ratings в Україні заявив заступник начальника управління – начальник відділу середньострокового макроекономічного прогнозування департаменту економічного аналізу та прогнозування А. Андрущенко, передає кореспондент УНН.

За словами А. Андрущенко, серйозний тренд на зменшення інфляції спостерігається з 2008 р. Останнім часом інфляція в Україні перебуває на рівні нуля.

«У західних країнах бояться нульової інфляції... Ми не вважаємо, що в нашій ситуації це несерйозна проблема (0 % інфляції – Ред.)... Це всього лише тимчасовий чинник, далі на невеликих рівнях вона буде рости», – сказав він.

Нагадаємо, рівень середньорічної інфляції в Україні за прогнозом Fitch в 2012 р. складе 2,2 %, в ??2013 р. – 6,5 % (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 24.10).

ПАО «Металлургический комбинат «Азовсталь» по итогам января – сентября 2012 г. увеличил чистый убыток в 10,7 раза – до 1,94 млрд грн, в то время как прошлогодний показатель составлял 180 млн грн. Об этом сообщается в финансовом отчете «Азовстали», опубликованном на сайте НКЦБФР. Согласно отчету, чистый доход «Азовстали» за девять месяцев упал на 25 % до 17,676 млрд грн, по сравнению с 23,662 млрд грн за январь – сентябрь 2011 г. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 24.10).

Ситуация на рынке труда во Франции продолжает ухудшаться. По словам министра труда страны М. Сапена, данные по безработице будут «тревожными» еще в течение нескольких месяцев, так как многие компании планируют сокращать штат в связи с кризисом.

Уровень безработицы во Франции в сентябре составил 9,7 %, включая заморские территории – 10 %. Это рекорд за последние 13 лет. В конце августа страна достигла символической отметки в 3 млн безработных. По прогнозам Информационного центра экономической конъюнктуры, в 2013 г. уровень безработицы в стране возрастет до рекордно высоких 11 %.

Комментируя ситуацию, М. Сапен обвинил в росте числа безработных политиков. По его словам, меры по улучшению ситуации на рынке труда были приняты слишком поздно из-за президентской гонки (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 24.10).

Бундесбанк не виключає можливості скорочення економіки Німеччини в поточному кварталі. Про це йдеться в щомісячній доповіді Бундесбанка, передають «Вести».

«Посилилися ознаки того, що за відчутним збільшенням економічного зростання в третьому кварталі 2012 р. в останньому кварталі року послідує стагнація або навіть невелике зниження валового внутрішнього продукту», – йдеться в доповіді.

У II кварталі ВВП Німеччини зріс на 0,3 %, офіційні дані за III квартал поки не були опубліковані.

Раніше уряд Німеччини переглянув прогноз зростання ВВП на наступний рік у бік пониження.

Згідно з оновленим прогнозом економіка Німеччини збільшиться на 1 % в 2013 р. Попередній прогноз передбачав зростання ВВП на 1,6 % у наступному році.

Причиною перегляду стали негативні наслідки боргової кризи в Єврозоні, а також скорочення обсягів експорту в умовах ослаблення темпів економічного підйому в Азії.

«Німеччина пробирається через штормові води у зв'язку з борговою кризою в Європі, а також ослабленням зростання в країнах Азії і Латинської Америки», – заявив міністр економіки ФРН Ф. Реслер. У той же час він підвищив прогноз зростання ВВП в поточному році до 0,8 % з 0,7 %. Ф. Реслер вважає, що німецька економіка має достатній запас міцності, щоб упевнено триматися в умовах глобальної напруженості,

проте вказав на те, що криза, що триває вже три рр. поспіль, підірвала довіру інвесторів до країни (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 24.10).

Бюлетень підготували:
О. Ворошилов, А. Потіха, І. Соколова, Н. Тарасенко.
Редакційна група: Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка:
І. Соколова

Підп. до друку 25.10.2012.
Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Друк офс. Обл.-вид. арк. 2,43. Гарнітура Times,
HeliosCompressed, HeliosCondLight
Видається в друкованому та електронному вигляді

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.